

Møteprotokoll m/ samla saksframstilling

Utvalg: Dovrefjell nasjonalparkstyre

Møtested: Oppdal turisthotell, Oppdal

Dato: 07.12.2020

Tidspunkt: 10:00 – 14:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Ola Husa Risan	Leder	OPPDAL
Sidsel Pauline Rykhus	Nestleder	MOLDE
Ståle Refstie	Medlem	SUNNDAL
Per Egil Solli-Mork	Medlem	RAUMA
Ola Engen	Medlem	TYNSET
Guri Ruste	Medlem	DOVRE
Kristin Langtjern	Medlem	FOLLDAL
Aud Hove	Medlem	IFK
Gry Sletta	Medlem	LESJA

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Carl Johansen	Medlem	MRFK
Marit Bjerkås	Medlem	TLFK

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Ingvill Dalseg	Marit Bjerkås	TLFK

Merknader

Sidsel Rykhus og Guri Ruste deltok via Teams

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Lars Børve	Nasjonalparkforvalter
Carl S. Bjurstedt	Nasjonalparkforvalter

Videre møtte

Arne Johs Mortensen	Naturoppsyn SNO
Ola Eirik Bolme	
Espen Rusten	

Godkjenning:

Protokollen er bekreftet godkjent ved gjennomsyn hos leder og det valgte medlem i sak 42/2020, se arkivsak 2019/20417 og følgende dokumenter:

- Utsendt protokollutkast (dok. i 2019/20417 nr. 50 av 7.12.2020), med godkjenninger fra
- Sidsel Rykhus (dok. i 2019/20417 nr. 51 av 7.12.2020) og
- Ola Husa Risan (dok. i 2019/20417 nr. 52 av 10.12.2020)

Saksliste

Utvalgssaksnr	Innhold	Arkivsaksnr
ST 55/2020	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen	
ST 56/2020	Referatsaker	
RS 12/2020	Underretning til klager - ulovlig dronefilming	2020/4945
RS 13/2020	Endelig vedtak i Miljødirektoratet - Klage - Fokstugu LVO - Dispensasjon til Snefrid og Bjørn Ødegård til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden - Fylkesmannen i Innlandet	2019/16192
RS 14/2020	Uttalelse - Dalsida LVO - Oppstart av planarbeid og forslag til planprogram for områderegulering på Bjorli - Norconsult AS	2020/10812
RS 15/2020	Besøksstrategi med kommunikasjonsplan for verneområdene på Dovrefjell, godkjenning før høring	2019/9703
RS 16/2020	Samarbeidsavtale mellom DNT og Fylkesmannen i Innlandet om ut.no - <i>Se orienteringssaker 66/2020</i>	2019/9703
RS 17/2020	Søknad - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - riving av uthus / fjøs - Åmotsdalsvegene 850 - gbnr 68/1 - Oppdal - Ola Vammervold - <i>Se orienteringssaker 66/2020</i>	2020/12148
ST 57/2020	Delegerte vedtak	
DS 97/2020	Delegert sak - Tillatelse - Åmotan-Grøvudalen LVO - frakting av diesel fra vernegrensa - utbedring skutertrase / sti i Geitådalen - Torbudalen hytteeierforening	2020/3253
DS 98/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin/Kongsvoll/Drivdalen LVO - barmark - telehytte Grønbakken nord - Bane NOR / Nødnett	2020/10465
DS 99/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Åmotan-Grøvudalen LVO - motorferdsel - 2021 - 2024 - snødekt mark - 37/2 Storsetra - Endre Atle Hoås	2020/921
DS 100/2020	Delegert sak -tillatelse - Åmotan-Grøvudalen LVO - Transport snødekt mark - Dindalsvegen 1304 v/ Veggasetra - Terje Husby	2020/3614

Saker til behandling

ST 58/2020	Forslag til møteplan for Dovrefjell nasjonalparkstyre i 2021	2020/13000
ST 59/2020	Forslag til budsjett for Dovrefjell nasjonalparkstyre i 2021	2020/12518
ST 60/2020	Søknad fra Dovre fjellstyre om tiltaksmidler til å bygge bruer over elvene Stridåe og Svåne ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark	2020/12518
ST 61/2020	Merket sykkelsti over Store Børsjøhø i Knutshø landskapsvernområde	2020/10248
ST 62/2020	Søknad om oppføring av bru over Grynna ved Storsetra i Åmotan-Grøvudalen LVO	2020/9945
ST 63/2020	Søknad om punktutbetringar på køyresporet til Grøvudalen - fornying av tillatelse frå 2015 og nye punkt	2020/9831
ST 64/2020	Søknad fra Femundløpet AS, Røros, om ny hundeløpstrasé forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2025	2020/10221
ST 65/2020	Søknad om organisert ferdsel og motorisert ferdsel snødekt mark for UK Royal marines -søker HV-11 - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP, Dalsida og Jora LVO	2020/11407
ST 66/2020	Saker til orientering - møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.12.2020	2020/5397

Arkivsaknummer:	2020/13000-1	Saksbehandler:	Lars Børve	Dato:	26.11.2020
-----------------	--------------	----------------	------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	58/2020	07.12.2020

Forslag til møteplan for Dovrefjell nasjonalparkstyret i 2021

Forslag til vedtak – innstilling

Møteplan for Dovrefjell nasjonalparkstyret i 2021 er:

Uke 6:	08.02. AU-møte
Uke 12:	22.03. Styremøte Evt. uke 15: 12.04. Styremøte
Uke 19:	10.05. AU-møte
Uke 25:	21.06. og ev. 22.06. Styremøte og evt. befarings
Uke 33:	16.08. AU-møte
Uke 40:	04.10. Styremøte
Uke 44:	01.11. AU-møte
Uke 50:	13.12. Styremøte

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Det er ønskelig med styremøter rundt i kommunene.

Det blir et webinar 16.2.2021 i stedet for nasjonalparkkonferansen 16. og 17.2.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Saksopplysninger

Forslag til møteplan for Dovrefjell nasjonalparkstyret i 2021 er:

Uke 6:	08.02. AU-møte
Uke 12:	22.03. Styremøte Evt. uke 15: 12.04. Styremøte
Uke 19:	10.05. AU-møte
Uke 25:	21.06. og ev. 22.06. Styremøte og evt. befarings
Uke 33:	16.08. AU-møte
Uke 40:	04.10. Styremøte
Uke 44:	01.11. AU-møte
Uke 50:	13.12. Styremøte

Vurderinger

Forslaget til møteplan er samordnet med møteplanene for fylkestingene i Innlandet, Trøndelag og Møre og Romsdal, og hovedutvalg for kultur i Trøndelag (styreleder er medlem i dette utvalget).

Søknader som nasjonalparkstyret mottar bør behandles i løpet av en måned, jf. forvaltningsloven § 11 a, og det bør derfor i utgangspunktet ikke gå mer enn ca. en måned mellom nasjonalparkstyret eller AU har møter. Det kan derfor hende at styret eller AU bør ha oftere møter enn den møteplanen som er foreslått for 2021.

Det kan være en fordel at styret drar på befaring i noen av verneområdene tidlig på sommeren 2021, for å se på enkelte saker og gjøre seg bedre kjent i noen områder.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Kopi til

- Miljødirektoratet
- Fylkesmannen i Innlandet
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Dovrefjell nasjonalparkstyre
- Administrativt kontaktutvalg
- Rådgivende utvalg

Arkivsaksnummer:	2020/12518-4	Saksbehandler:	Lars Børve	Dato:	27.11.2020
------------------	--------------	----------------	------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	59/2020	07.12.2020

Forslag til budsjett for Dovrefjell nasjonalparkstyret i 2021

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyret godkjenner forslagene til budsjett for 2021 for drift sekretariat, styret og andre utgifter, med de endringene som nasjonalparkstyret ble enige om på møtet.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Ola Husa Risan foreslo å ta en befaring til annet verneområdestyre med tema besøksstrategi, forslag Jotunheimen. Styreposten økes til kr 500 000,- for å dekke dette.

Vedtak

Som innstillingen, med økning av styreposten til 500 000.
- enstemmig.

Dokumenter

- 06.11.2020: E-post fra Miljødirektoratet vedlagt brev 03.11.2020: Rammer og opplegg for Fylkesmann og verneområdestyrer – innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO – 2021.
- Forslag til budsjett for drift sekretariat 2021.
 - Forslag til budsjett for drift styre og andre utgifter 2021.

Vedlegg

- Forslag til budsjett for drift sekretariat 2021.
- Forslag til budsjett for drift styre og andre utgifter 2021.

Saksopplysninger

Sekretariatet har utarbeidet:

- Forslag til budsjett for drift sekretariat 2021.
- Forslag til budsjett for drift styre og andre utgifter 2021.

Forslagene til budsjett for 2021 tar utgangspunkt i regnskapstall for 2012-2019.

Fra og med 2020 skal nasjonalparkstyret ikke ta med kontorleie i budsjettet.

Begge forvalterne i Dovrefjell nasjonalparkstyret blir 65 år i 2021, og ønsker å gå ned til 60 % stilling fra 01.08.2021 og arbeide i 60 % stilling fram til de blir 67 år, (evt. lenger). Forvalterne har orientert avdelingsdirektør Vebjørn Knarrum hos Fylkesmannen i Innlandet om dette i medarbeidersamtaler tidligere, og hadde et telefonmøte med Vebjørn Knarrum og underdirektør Steinar Fossum om dette temaet 19.11.2020.

Begge forvalterne søkte 19.11.2020 Fylkesmannen i Innlandet og Statens pensjonskasse om å gå ned i 60 % stilling og om avtalefestet pensjon i de resterende 40 % fra 01.08.2021.

Søknadene ble innvilget 27.11.2020.

Det betyr at det blir ledig 80 % stilling fra 01.08.2021, og det er behov for finansiere 20 % stilling i ca. 2 år for å ansette en forvalter til i 100 % fast stilling. 20 % stilling kan finansieres med prosjektmidler for å revidere forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Det foreslås å søke om 200 000 kr til dette formålet i 2021. I brev fra Miljødirektoratet 03.11.2020 går det fram at for 2021 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter (ESS).

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Kopi til

- Miljødirektoratet
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet

Arkivsaknummer:	2020/12518-3	Saksbehandler:	Lars Børve	Dato:	25.11.2020
-----------------	--------------	----------------	------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	60/2020	07.12.2020

Søknad fra Dovre fjellstyre om tiltaksmidler til å bygge bruer over elvene Stridåe og Svåne ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyret viser til søknad fra Dovre fjellstyre 16.11.2020 om 983.200 kr. (eks mva) i tiltaksmidler til å bygge nye bruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark i 2021.

Dovrefjell nasjonalparkstyret vil gjennom Elektronisk søknadssenter i Miljødirektoratet melde inn behov for tilstrekkelig midler fra post 1420.31 Tiltak i verneområder, til bygging av nye bruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret i 2021.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

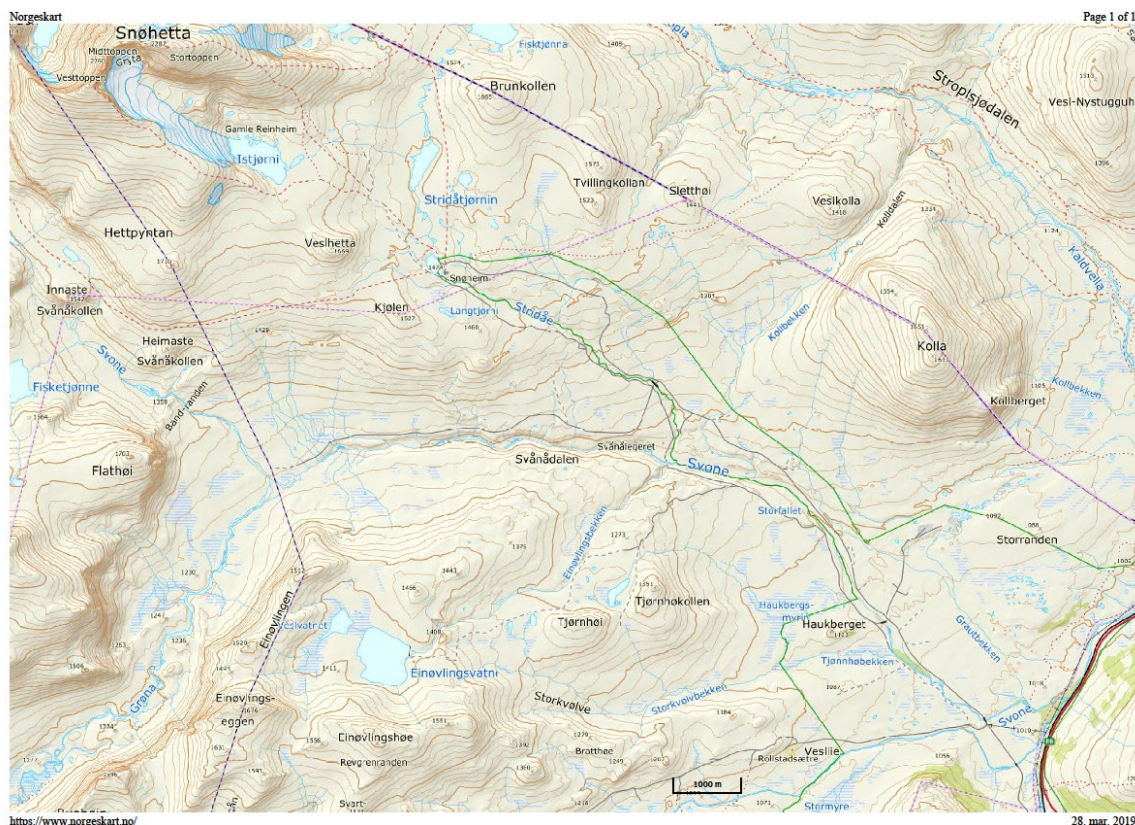
Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter

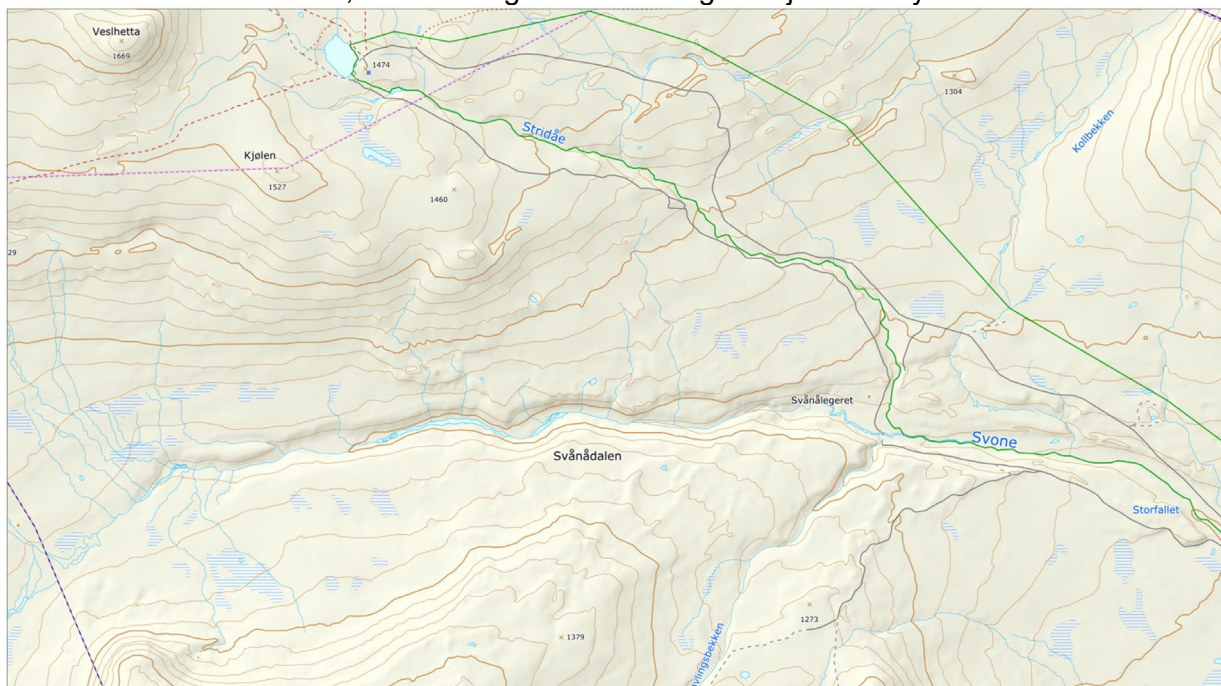
- 20.04.2018 Kongelig resolusjon av om utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, oppretting av tilgrensende nytt Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, samt endring av grensene for Fokstugu landskapsvernområde
- 16.12.2019: Møtebok for sak 049-2019 i Dovrefjell nasjonalparkstyret 09.12.2019: Søknad fra Dovre fjellstyre om å bygge nye bruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.
- 12.11.2020: Brev fra Dovre kommune til Dovre fjellstyre – Rådmannsvedtak – Bruer over Stridåe og Svåne.
- 16.11.2020: E-post fra Dovre fjellstyre til Dovrefjell nasjonalparkstyret vedlagt søknad om tiltaksmidler til oppføring av bruer ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Dovre fjellstyre søker 16.11.2020 om tiltaksmidler til å bygge bru over Stridåe og bru over Svåne ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. Bruene skal erstatte bruer som har blitt fjernet i forbindelse med tilbakeføringen av tidligere Hjerkinns skytefelt til sivile formål.

Kart 1: Kart over Snøhetta, Snøheim og en del av tidligere Hjerkinnskytefelt.

Kart 2: Kart over Stridå og området ved Svånåleget.

Bakgrunn

I forbindelse med tilbakeføringen av tidligere Hjerkinnskytefelt til sivile formål, og i verneplanprosessen for dette området, ble det lagt opp til å fjerne flere veger og bruer, og det var et ønske fra bl.a. Lesja fjellstyre, Dovre fjellstyre og Jora beitelag å beholde noen bruer når vegene ble fjernet, eller erstatte disse bruene med nye bruer.

På befaringer og møter i 2016-2018 kom det fram at Lesja fjellstyre, Dovre fjellstyre og Jora beitelag ønsker å beholde eller bygge ny Nordre Grøna bru, bru over Stridå og evt. bru over Svane ved Haukberget, og at de nye bruene også bør være mulig å passere med snøskuter og ATV.

I prosjektplanen for tilbakeføring av tidligere Hjerkinns skytefelt, i verneplanprosessen for tidligere Hjerkinns skytefelt, Stortingsvedtak høsten 2017 og kongelig resolusjon 20. april 2018, ble det avklart at Snøheimvegen og Store Ringveg / Vålåsjøhøvegen fram til Grisungvatna, skal bestå. Det ble også avklart at resten av Store Ringveg, bl.a. gjennom Grøndalen / Grøndøl og Svånådalen, Lille Ringveg og vegen til Vesllie og Grisungdalen i det tidligere skytefeltet, skal tilbakeføres.

I Kongelig resolusjon 20.04.2018 om utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, oppretting av tilgrensende nytt Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, samt endring av grensene for Fokstugu landskapsvernområde, er noen av bruene som skal tilbakeføres i tidligere Hjerkinns skytefelt, bl.a. omtalt. På side 31-32 går det bl.a. fram:

Miljødirektoratet uttaler i sin tilråding og i utdypende e-post 8. mars 2018 at tyngre inngrep, som bruene utgjør, ikke skal ligge i en nasjonalpark jf. naturmangfoldloven § 35. Stridåbrua og brua ved Haukberget er to kraftige betongruer dimensjonert for 70-tonns stridsvogner, og utgjør fremmedelementer i et verneområde. Det vil også være et vedlikeholdsbehov på bruene og brufundamentene. Miljødirektoratet tilrår at bruene tilbakeføres i henhold til prosjektplanen, primært av landskapshensyn, men også fordi nødvendig vedlikehold av disse både er kostbart og krevende.

Miljødirektoratet påpeker at bruene, ved behov, kan erstattes med enklere trebruer med fast kjøre/gangbane og med rekkverk på begge sider, dimensjonert slik at beitedyr kan krysse og også slik at det kan være mulig å kjøre over med en ATV. Disse vil utgjøre et mindre inngrep i landskapet samtidig som de medfører mye lavere driftskostnader. De nye bruene bør plasseres i samarbeid med beitenæringen.

(...)

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

På side 43 går det også bl.a. fram:

Fylkesmannen uttaler at når det gjelder behovet for ruer som beitelaget påpeker, er det en hjemmel i forskriften for å kunne tillate nye ruer, slik at nødvendig behov kan bli dekket.

Forsvarsbygg fjernet betongruene Søndre, Midtre og Nordre Grøna ru i Grøndalen sommeren og høsten i 2018. Nordre Grøna ru sto ca. 500 m fra Svånåbu (tidligere Maribu) som nå er oppsynsbu for Lesja fjellstyre og som Dovre fjellstyre og Jora Beitelag har bruksrett til.

Dovrefjell nasjonalparkstyre ga 03.05.2019 (i sak nr. 008-2019) Lesja fjellstyre og Dovre fjellstyre tillatelse til å bygge ny ru over Svåne ved Svånåbu i nærheten av der tidligere Nordre Grøna ru sto fram til 2018.

På befaring 27.06.2019 ble aktuelle områder for plassering av ruer som erstatning for ru over Stridåe vurdert. Fjellstyrene i Dovre og Lesja, Statskog, Forsvarsbygg og nasjonalparkforvalter deltok på befaringen.

I området ved tidligere Stridåbrue er det ikke så mange egnede steder å bygge ny ru, men på befaringen 27.06.2019 ble det klarlagt at det er mulig å bygge ny ru over Stridåe ved Svånålegeret. Stridåe og Svåne møtes nedenfor Svånålegeret, og det ble på befaringen også klarlagt at det er mulig å bygge ny ru over Svåne ved Svånålægret. Både Stridåe og Svåne kan være vanskelige å vasse ved Svånålegeret, også når det er normal vannføring.

Der det er mulig å bygge nye ruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret, er det naturlig å gå til og fra disse bruene, og det er mulig å kjøre til og fra bruene med ATV.

Nye ruer over Stridåe og Svåne ved Svånålægret vil i stor grad bli brukt av beitebrukere, beitetilsyn, fiskere, jegere, oppsyn og hytteiere ved Einøvlingen.

Bilde 1: Planlagt sted for ny bru over Stridåe ved Svånålegeret er ca. der elva er smalest helt til venstre i bildet. Bildet er tatt 24.06.2019.

Bilde 2: Planlagt sted for å bygge ny bru over Svåne ved Svånålægret. Bildet er tatt 06.06.2019.

Grensa mellom Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, følger i dette området Stridåe og Svåne fra der Stridåe går inn i Svåne. Ny bru over Stridåe ved Svånålegeret, vil derfor føre til at den ene enden på brua blir liggende i nasjonalparken, og den andre enden blir liggende i landskapsvernområdet. Ny bru over Svåne ved Svånålegeret blir liggende i nasjonalparken.

Forsvarsbygg fjernet betongbrua over Stridåe høsten 2019, og Dovre fjellstyre v/ Tore Larsson søkte 25.10.2019 om å bygge nye bruer over Stridåe og Svåne (Svone) ved Svånålegeret i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Dovrefjell nasjonalparkstyre behandlet søknaden som sak 049-2019 på møte 09.12.2019, og fattet følgende vedtak:

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Dovre fjellstyre tillatelse til å bygge nye bruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret. Endelig plassering av de nye bruene over Stridåe og Svåne må gjøres på befaring før arbeidene med de nye bruene starter.

Nye bruer kan bygges som permanente bruer i tre, med rekkverk, bærebjelker og tredekke over bruene dimensjonert for beitedyr og med innvendig bredde på 180 cm som gjør det mulig å kjøre over bruene med ATV. Det kan mures opp nye landkar på hver side av Stridåe og Svåne der bruene skal stå, og det kan legges noe masse inntil landkarene for adkomst opp på bruene.

Det kan settes opp grunder i hver ende av bruene for å hindre beitedyr i å komme seg inn på bruene, og det kan settes opp korte ledegjerder inn på bruene på begge sider med tanke på å få husdyr til å gå over bruene.

Dovre fjellstyre må søke Dovre kommune om byggetillatelse. Når Dovre kommune har gitt byggetillatelse, kan Dovre fjellstyre søke Dovrefjell nasjonalparkstyre om finansiering av bruene.

Tildeling av midler fra Miljødirektoratet til nye bruer må ikke gå ut over tildeling av midler til andre tiltak som Dovrefjell nasjonalparkstyre ønsker å gjennomføre.

Vilkår:

- De nye bruene skal plasseres og bygges i samsvar med opplysningene i denne saken.
- Det skal ryddes opp etter bygging av de nye bruene. Treverk som blir til overs, kan kappes opp til ved som f.eks. kan brukes på Svånålegeret. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdene og tas hånd om på forsvarlig måte.
- De nye bruene skal ikke settes opp i villreinjakta, pga. hensyn til villreinen og jakta.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, § 3, 4. ledd pkt. d, og verneforskriften for Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, § 3, 4. ledd, pkt. e. Vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Forsvarsbygg fjernet også betongbrua over Svåne ved Haukberget høsten 2020.

Dovre kommune ga i rådmannsvedtak 12.11.2020 Dovre fjellstyre tillatelse til å bygge nye bruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret. I vurderingen i saken går det bl.a. fram:

Oppsetting av nye bruer i tidligere Hjerkinns skytefelt var drøftet som en del av verneplanprosessen for området. Det ble i prosessen enighet om at fjellstyret skulle søke om oppsetting. Rådmannen mener plassering og utforming er i tråd med det som det ble enighet om i verneplanprosessen.

Oppsetting av bruene er i tråd med gjeldende arealformål i kommuneplanens arealdel; LNF.

Nærmere om søknaden fra Dovre fjellstyre

Dovre fjellstyre skriver følgende i søknaden om å oppføre bruer over Stridåe og Svåne:

I forbindelse med naturrestaureringsprosjektet og utvidet vern av Dovrefjell-Sunndalsfjella villreinområde ble veier og bruer fjernet. Tilgangen til statsallmenningen for brukere og beiterettshavere ble med dette vesentlig forringet. Dette har vært et tema over tid, og det er fra så vel Miljødirektoratet som Nasjonalparkstyret klarert at Dovre fjellstyre kan søke om finansiering av bruer via post 1420.31, tiltak i verneområder. Etter at naturrestaureringsprosjektet er gjennomført er beitebrukere henvist til å flytte bufe (sau og storfe) med utgangspunkt Snøheimvegen eller Vålåsjøhøvegen. Det er ingen krysningspunkter til Svona mellom tidligere avkjøring til Vesllie og Snøheim. Å drive beitedyr helt fra Einøvlingområdet til Hjerkinns er ikke realistisk. Det er heller ikke rimelig å se for seg at man skal basere seg på dispensasjoner for motorisert transport langs gamle Snøheimveien til Svånåleger.

Området mot Einøvlingen med adkomst fra Svånåleger er et meget egnet utgangspunkt for villreinjegere. En sikker og stabil krysningsmulighet på Svona og Stridåe legger til

rette for en bedre spredning av jegerne i terrenget. Dette vil bidra til å motvirke/avhjelpe tette jegerkonsentrasjoner ved Nysæter og Gardsenden. At bussen stopper her i reinsjakta understreker at dette er en ønsket situasjon.

Dovre fjellstyre har arbeidet med å foreta undersøkelser på egnede leverandører av bru og vurdering av kostnadene til oppføring og drift. Fjellstyret har merket seg et ønske om trekonstruksjon, og at det er forståelse for en dimensjonering som åpner for å drive storfe over bruene samt passering med ATV. Bruene må følgelig ha en tilstrekkelig høy bæreevne og en bredde og påstigning som gjør at beitedyr vil la seg lede inn på brua. Øvrige brukere av bruene er primært jegere, fjelloppsyn, øvrige hytteiere ved Einøvlingen og forvaltningsapparatet til sine oppgaver.

Vi har landet på en leverandør med erfaring fra trekonstruksjoner og bruer av tilsvarende størrelse, RennebuBjelken AS. Dovrebygg har levert kalkyle på produksjon og montering av laftede fundament for fylling med stein. Transport og montering må skje ved hjelp av helikopter i et antall løft kombinert med mannskap til montering fortløpende. Vi har et muntlig prisoverslag basert på tyngde på løft og antall løft samt tilflyging.

Dovre fjellstyre ønsker å få på plass bruer i løpet av tidlig sommer 2021, og i alle fall før reinsjakt og sanking av bufe er i gang fra slutten av august.

Kalkyle:

Helikoptertransport av elementer (muntlig fra Fonnafly)	65.000,-
Produksjon fundament til to bruer, Dovrebygg AS	52.000,-
Transport og montering fundament	15.000,-
Produksjon og montering bru Svone	440.500,-
Produksjon og montering bru Stridåe	385.700,-
Administrasjon, planlegging og prosjektledelse	25.000,-
Sum	983.200,-

Alle beløp er eks mva.

Dovre fjellstyre vil med dette søke om å få dekket investeringskostnadene til bruer innenfor post 1420.31. **Søknadsbeløpet er 983.200 eks mva.** Tiltaket er tidligere omsøkt og gitt tillatelse fra Nasjonalparkstyret. Løyve fra Dovre kommune følger vedlagt.

Bilde 1: Flybilde over Svånålegeret og planlagte bruer over Stridåe og Svåne.

Bilde 2: Planlagt bru over Stridåe.

DIMENSJONSTEGNING

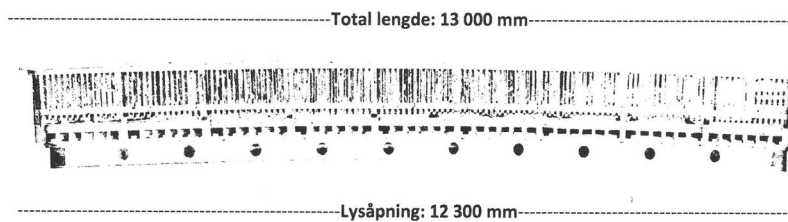
16.07.2020

Gangbru 13,00m

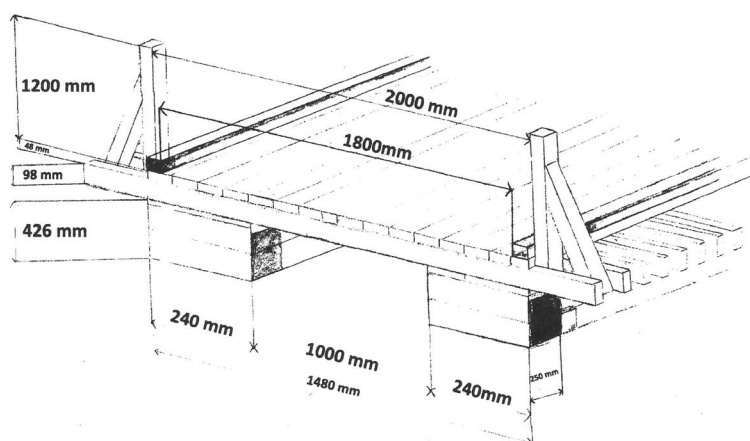
Dovre Fjellstyre

Bru 2.

Spenn

Snitt

Tegning 1: Dimensjonstegning for ny bru over Stridåe.

Bilde 3: Planlagt bru over Svåne.

DIMENSJONSTEGNING

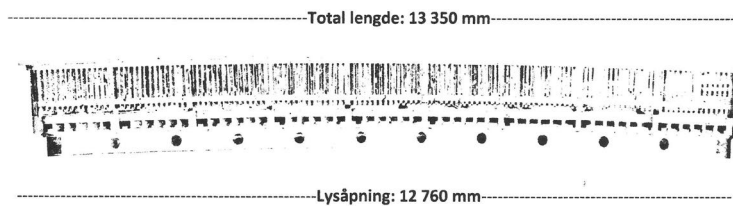
16.07.2020

Gangbru 13,35m

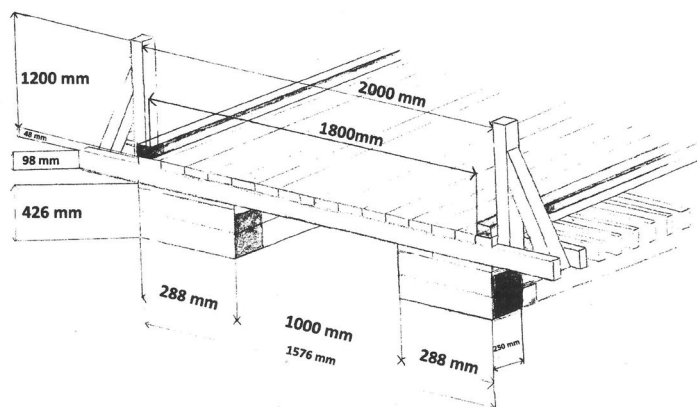
Dovre Fjellstyre

Bru 1.

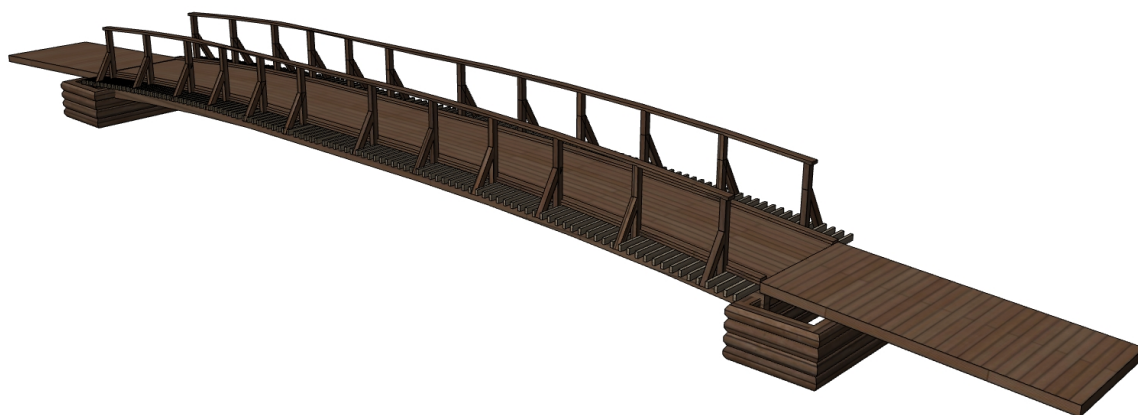
Spenn

Snitt

Tegning 2: Dimensjonstegning for ny bru over Svåne.

Tegning 3: Illustrasjons-tegning av ny bru over Stridåe og Svåne

Bilde 4 og 5: Bilder av tilsvarende bruer i Skjåk.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Kongelig resolusjon av 20. april 2018 om utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, oppretting av tilgrensende nytt Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern, samt endring av grensene for Fokstugu landskapsvernområde i Dovre og Lesja kommuner.
- E-post fra Miljødirektoratet 06.11.2020 vedlagt brev 03.11.2020: Rammer og opplegg for Fylkesmann og verneområdestyrer – innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO – 2021.
- Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder 2020-2025.

I Kongelig resolusjon 20.04.2018 går det (s. 43) fram at nødvendige gangbruer kan finansieres med midler fra post 1420.31 Tiltak i verneområder.

I brev fra Miljødirektoratet 03.11.2020 om bl.a. innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder i 2021, går det bl.a. fram at alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Relevant styringsdokument i denne saken er bl.a. Kongelig resolusjon 20.04.2018.

Elektronisk søknadssenter (ESS) i Miljødirektoratet skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Søknadsfrist er 10. januar 2021.

I strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder 2020-2025, går det bl.a. fram at tilretteleggingstiltakene omfatter opparbeiding av stier, klopper og merking for å bedre tilgjengeligheten i verneområdene og samtidig styre ferdselen i og rundt sårbar natur i verneområdene.

I strategien for 2020-2025 går det også fram at i forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for

gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I denne saken foreligger det tillatelse fra Statskog som er grunneier, tillatelse fra Dovrefjell nasjonalparkstyre i forhold til verneforskriftene, og tillatelse fra Dovre kommune i forhold til plan- og bygningsloven.

Dovre fjellstyre blir eier av bruene, og vil ha tilsyns- og vedlikeholdsansvaret for bruene.

Vurderinger

I Kongelig resolusjon 20.04.2018 går det fram at nødvendige gangbruer kan finansieres med midler fra post 1420.31 Tiltak i verneområder. Det er derfor sannsynlig at Miljødirektoratet kan prioritere og tildele midler til nye bruer over Stridåe og Svåne ved Svånålegeret.

Det har blitt brukt mye tid på møter og befaringer over flere år og i forbindelse med prosjektering av bruene, og det er derfor en fordel å få fullført arbeidet med bruene i 2021.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Kopi til

- Miljødirektoratet
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Dovre kommune
- Statskog
- Dovre fjellstyre
- Lesja fjellstyre
- Jora beitelag

Arkivsaksnummer:	2020/10248-1	Saksbehandler:	Lars Børve	Dato:	25.11.2020
-------------------------	--------------	-----------------------	------------	--------------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	61/2020	07.12.2020

Merket sykkelsti over Store Børsjøhø i Knutshø landskapsvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyret oppfordrer Savalens Venner å fjerne merkingen av sykkelstien mellom veien ved Finnhaugan og det gamle gruveområdet på Store Børsjøhø, en strekning på ca. 1 km, i Knutshø landskapsvernområde.

Merkingen består av et skilt ved veien ved Finnhaugan med tekst "Rødalsrunden 22,7 km" og et skilt som står etter ca. 1 km. Mellom disse skiltene er det merket med rød maling på steiner og trestammer, totalt 6 punkter.

Dersom Savalens Venner ikke gir beskjed til Dovrefjell nasjonalparkstyret om at Savalens Venner vil fjerne merkingen av sykkelstien frivillig, varsler Dovrefjell nasjonalparkstyret med dette at nasjonalparkstyret vil vurdere å gi Savalens Venner pålegg om å fjerne merkingen av sykkelstien.

Bakgrunnen for at Dovrefjell nasjonalparkstyret vil vurdere pålegg om retting og det rettslige grunnlaget for det, går fram av saksutredningen i denne saken. Frist for gjennomføring av et eventuelt pålegg om retting, kan bli 1. juli 2021.

Dersom Savalens Venner ikke gjennomfører et eventuelt pålegg om retting innen den gitte fristen, kan Dovrefjell nasjonalparkstyret be Statens naturoppsyn foreta rettingen (dvs. direkte gjennomføring). Dovrefjell nasjonalparkstyret kan da kreve at Savalens Venner dekker utgiftene til rettingen.

Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Savalens Venner frist på en (1) måned til å uttale seg i saken. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 og forvaltningsloven § 16.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter

- 19.09.2016: Søknad fra Savalens Venner om transport med ATV i Knutshø landskapsvernområde i forbindelse med merking og vedlikehold av sykkelstier i 2016-2019.
- 30.09.2016: E-post fra Alvdal kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre - Oversending av søknad for behandling.
- 13.10.2016: Brev fra Tynset kommune til Savalens Venner – Melding om politisk vedtak: Motorferdsel – Søknad om dispensasjon – Savalens Venner – Sak 111/16 i Formannskapet.
- 20.10.2016: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Knutshø Villreinutvalg – Oversending av søknad til uttalelse.
- 09.12.2016: E-post fra Kvikne Utmarksråd til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt uttalelse fra Knutshø Villreinutvalg datert 02.12.2016.
- 25.01.2017: Møtebok for sak nr. 039-2016 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017: Søknad fra Savalens Venner om transport med ATV i Knutshø landskapsvernområde i forbindelse med merking og vedlikehold av sykkelstier i 2016-2019.
- 15.09.2020: E-post fra SNO Dovrefjell til Dovrefjell nasjonalparkstyre om merket sykkelsti ved Finnhaugan i Knutshø landskapsvernområde.

Saksopplysninger / rapport fra Statens naturoppsyn

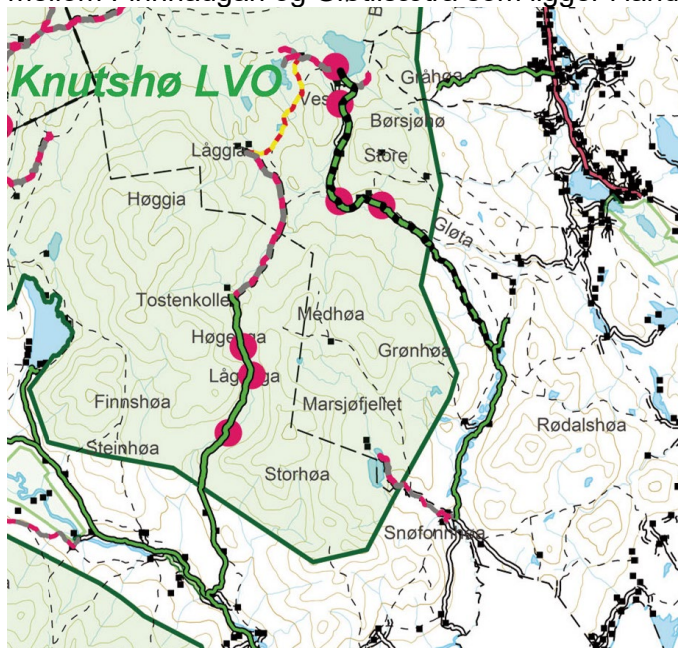
Statens naturoppsyn (SNO) gjennomførte 09.09.2020 kontroll med merking av en sykkelsti over Store Børsjøhø ved Finnhaugan i Knutshø landskapsvernområde.

Dette var en kontroll av vedtaket i sak 039-2016 som ble behandlet av Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017. I vedtaket ga Dovrefjell nasjonalparkstyre ikke tillatelse til å merke ny sykkelsti over bl.a. Store Børsjøhø i Knutshø landskapsvernområde. Kontrollen avdekte at det var gjennomført merking på deler av stien over Store Børsjøhø mellom Finnhaugan og Gløtlisætra i Tynset kommune.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger i sak 039-2016 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017

Savalens Venner v/ Tom Henriksen søkte 19.09.2016 om transport med ATV på Børsjøveien i Gløtdalen og på stier mellom Finnhaugan og Gløtlisætra i forbindelse med merking og vedlikehold av sykkelstier i 2016-2019.

Grensa for Knutshø landskapsvernområde krysser Gløtdalen mellom Finnhaugan og Gløtlisætra, og det er bare den vestlige delen av Børsjøveien og stiene over Store Børsjøhø mellom Finnhaugan og Gløtlisætra som ligger i landskapsvernområdet.

Kart 1: Utsnitt av kartvedlegg 2 i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell.

Finnhaugan ligger sør for Store Børsjøhø.

Savalens Venner hadde behov for transport av staur skilt, verktøy og redskaper til å merke og rydde stier, og det var behov for 2 turer pr. år.

I søknaden gikk det bl.a. fram:

Savalens Venner er med på det nasjonale stiskilt-prosjektet, og har kjøpt inn ca. 200 nye skilt for merking av 300 km sykkelstier og 100 km turstier med utgangspunkt fra Savalen. Det søkes om bruk av ATV med ATV-henger for 2 turer pr. år for montering og vedlikehold av stinettet. Det meste er på opparbeidet grusvei, men noen stier også i terreng / utmark.

Sammen med søknaden var det lagt ved bl.a. et kart over sykkelruter i områdene rundt Savalen. Se neste side.

Savalen Sykkel

Allemannsretten/skikk og bruk/sykkelveit

- Du kan ferdes fritt i utmark til fots
- Fri ferdsel skal ikke være til skade eller ulempe for andre, eller for plante- og dyreliv
- Vis hensyn til utmarksnæringsene
- Forstyr ikke dyr og fugler
- All villt er fredet med unntak av lovlig jakt

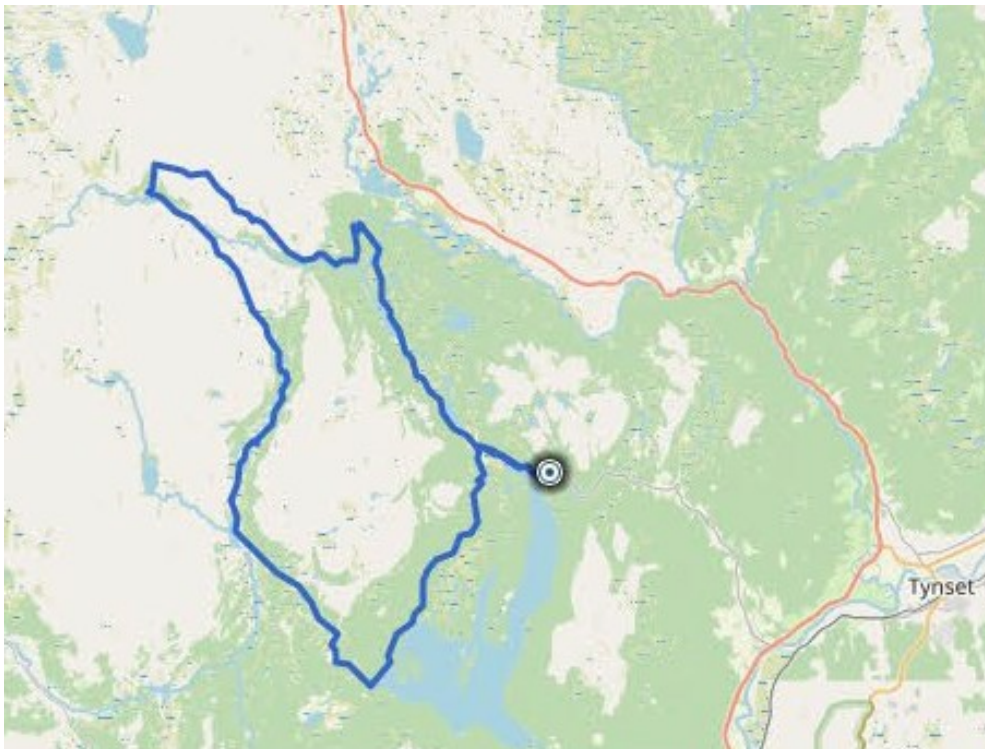
- Syklistar har vikeplikt for fotgjengere.
- Brems ned når du møter andre utmarksbrukere. Bruk ringeklokke for å unngå å skremme andre.
- Vi foreslår at syklistar som bruker utmark forholder seg til Norsk Organisasjon for ferrengsykkling sine stivtregler: www.nots.no

Symbolene angir hvor krevende turene er. Sorter symboler på hvit bunn er generelle, dvs. ikke graderte.

+ Vær oppmerksom på at all ferdsel er på eget ansvar. Ved ulykker ring 112 eller 113.

Kartlag 06, Skjerve og grafisk produksjon: Grafika AS. A48 11 000. grafika.no. Kartlag 06, Skjerve og grafisk produksjon: Grafika AS. A48 11 000. grafika.no. Kartlag 06, Skjerve og grafisk produksjon: Grafika AS. A48 11 000. grafika.no.

Søknaden fra Savalens Venner gjaldt transport med ATV langs den delen av Rødalsrunden (rute 8) som går i Knutshø landskapsvernområde. I Knutshø landskapsvernområde går Rødalsrunden på Børsjøveien og på stier over Store Børsjøhø mellom Finnhaugan og Gløtlisætra.

På savalen.no og i en brosjyre om sykkelrutene i områdene rundt Savalen, er stiene som sykkelruta følger over Store Børsjøhø mellom Finnhaugan og Gløtlisætra beskrevet slik:

Ved Finnhaugan går det av en sti oppover, ca. 1 km. Denne er vanskelig å sykle. Her passerer man tidligere Hamndalsgruva som var en del av Børsjøhøgruvene, og som ligger på ca. 1100-1200 moh. Gruvene ble drevet av Røstvangen gruver i perioden 1913-1921. Etter ca. 1 km opp tar man til høyre på en sti delvis kjerrevei i ca. 7 km. Denne går meste av tiden på høyfjellet før siste del går ned mot Gløtlisætra.

Bilde 1: Børsjøveien i Gløtdalen der grensa for Knutshø landskapsvernområde krysser veien. Fjellet i bakgrunnen er Store Børsjøhø sett fra sør-øst. Finnhaugan ligger sør for Store Børsjøhø, til venstre i bildet. Gløtlisætra ligger til høyre et godt stykke utenfor bildet. Stiene som sykkelruta følger mellom Finnhaugan og Gløtlisætra, går på sørsiden av Store Børsjøhø. Alvdal kommune oversendte søknaden fra Savalens Venner til Dovrefjell nasjonalparkstyre i e-post 30.09.2016, for behandling. Saksbehandler i Tynset kommune hadde opplyst til Savalens Venner v/ Tom Henriksen at Dovrefjell nasjonalparkstyre også skulle behandle den delen av søknaden som berørte Knutshø landskapsvernområde. Dovrefjell nasjonalparkstyre oversendte søknaden til Knutshø Villreinutvalg i e-post 20.10.2016, til uttalelse. Knutshø Villreinutvalg uttalte i brev 02.12.2016:

Knutshø villreinutvalg har behandlet oversendte søknad om merking og etablering av ei ny sykkelløype. Savalens venner ønsker å etablere ei merka sykkelløype som skal være en rundtur med utgangspunkt i Savalen. Den skal blant annet følge vegen innover Rødalen og Gløtdalen, krysse Gløta og videre følge stier via Hamndalsgruva og ned mot Gløtlisætra. Sykkelløypa vil dermed gå innen Knutshø villreinområde.

Området Savalens Venner ønsker å etablere sykkelløypa i, er et av de mer sikre områdene innen TOR- feltet jaktmessig. Under jakta felles det årlig flere reinsdyr i området Rødalen/Grønhøa/Medhøa/Børsjøhøa. Det er villreinens bruk av området i jakttida vi har best oversikt over, da både oppsyn og jegere er mye ute og leter aktivt etter rein. Observasjon av rein i dette området gjøres allikevel også til andre tider av året. Både større og mindre flokker samt enkelt dyr observeres jevnlig i området.

Rødalen er i NINA- rapport 1019 om villreinens arealbruk i Knutshø¹, satt opp som et fokusområde som forvaltninga bør ha fokus på i den framtidige forvaltning av villreinområdet. Rapporten peker på at dokumenterte fangstanlegg viser at dette har vært et potensielt viktig trekkområde mellom sentralområdet og Savalen-området. Det er videre sagt i rapporten at det i dag er en del trafikk av biler og turgåere etter vegen i Rødalen og Gløtdalen. I rapportens kapittel om anbefalinger og prioriteringer i forvaltningen av villreinområdet, skriver NINA at det er avgjørende at trafikken holdes på dagens nivå eller reduseres.

I skogsområdene rundt Savalen holder det også til villrein. De er en utbredt oppfatning at denne vandrer inn fra Sølenskletten-området, men Savalen-området regnes som en del av Knutshø villreinområde og det tildeles årlig fellingskvote for villrein her. De første observasjonene av rein i Savalen-området ble gjort på 1970- tallet, og fra 80- tallet har man også observert kalving her². Observasjonsdata samlet inn i forbindelse med overvåkings-prosjektet viser at det jevnlig har vært observert rein over hele Savalen-terrenget de siste tiårene¹.

Hvor stor bruken av ei slik løype vil bli er umulig å forutse. Man må imidlertid bare gå ut ifra at bruken vil bli stor. Når løypa først er merket og etablert vil det bli vanskelig å fjerne den.

NINA-rapport 1019 påpeker at villreinen i Knutshøområdet allerede i dag er sterkt presset av menneskelig aktivitet¹. Det er ikke ønskelig fra et villrein faglig ståsted å legge mer press på den. Knutshø villreinutvalg ønsker derfor ikke at det gis tillatelse til å etablere denne sykkelløypa.

1. Strand, O. m-fl. (2015). Villreinens arealbruk i Knutshø. Resultater fra GPS-undersøkelsene. NINA rapport 1019. 131s.

2. Scheie, J.O. 1993. Villreinen i Knutshø. Fylkesmannen i Sør- Trøndelag, Miljøvernavdelingen. Rapport nr. 3-1993. 53s.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen i sak 039-2016 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og

kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø, jf. verneforskriften § 2.

Knutshø landskapsvernområde er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, bl.a. merking av stier, jf. § 3 pkt. 1.1 i verneforskriften, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til opparbeiding av og merking av nye turstier og løyper, jf. § 3 pkt. 1.3 h.

All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller kultur – og naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres. Jf. § 3 pkt. 4.1.

I Knutshø landskapsvernområde er også motorferdsel vanligvis ikke tillatt, jf. § 3 pkt. 5, men motorferdsel på traséer som i forvaltningsplanen er avmerket som bilvei, er tillatt, jf. pkt. 5.2 b. Forvaltningsmyndigheten har ikke hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til transport med ATV på eller langs stier i forbindelse med merking og vedlikehold av sykkelstier. Denne delen av søknaden må derfor behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriften, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det fram at Børsjøveien er en bilvei med restriksjoner, og skal ha låst bom ved eller utenfor grensa til landskapsvernområdet. Veien kan bl.a. brukes i landbruksnæring, og brukere av hytter kan kjøre inn og ut. Bruk av veien krever tillatelse fra veieier

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger i sak 039-2016 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017

Dovrefjell nasjonalparkstyre bør ta hensyn til uttalelsen fra Knutshø Villreinutvalg i denne saken. Det er viktig at det ikke legges til rette for økt ferdsel og aktivitet i denne delen av Knutshø villreinområde.

Knutshø Villreinutvalg er en sammenslutning av grunneiere og rettighetshavere i villreinområdet, og uttalelsen fra villreinutvalget kan også oppfattes slik at det ikke foreligger tillatelse fra grunneiere og rettighetshavere til å etablere en ny sykkelrute det aktuelle området. Det er også viktig å merke seg at bruk av veien i Gløtdalen også krever tillatelse fra veieier. Slik tillatelse foreligger / forelår heller ikke.

Vurdering i forhold til de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Det er viktig å ta hensyn til villreinen og ikke legge til rette for økt ferdsel og aktivitet i denne delen av Knutshø villreinområde, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10.

Etablering av ny sykkelløype langs Børsjøveien i Gløtdalen og på stier mellom Finnhaugan og Gløtlisætra, kan føre til at villreinen unngår å bruke dette området i framtida. Det er derfor behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Det er derfor ikke grunnlag for å gi tillatelse til etablering og merking av den nye sykkelløypa, jf. § 3 pkt. 1.3 h i verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde, og det bør derfor heller ikke gis dispensasjon til transport med ATV på eller langs stier i forbindelse med merking og vedlikehold av sykkelløypa, jf. naturmangfoldloven § 48.

I denne saken er det dermed heller ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11, og om det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12.

Vedtak i sak 039-2016 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir ikke tillatelse til å etablere og merke en ny sykkelløype langs Børsjøveien i Gløtdalen og på stier mellom Finnhaugan og Gløtlisætra i Knutshø landskapsvernområde.

Avslaget begrunnes med at det er viktig å ta hensyn til villreinen og ikke legge til rette for økt ferdsel og aktivitet i denne delen av Knutshø villreinområde.

Det gis derfor heller ikke dispensasjon til transport med ATV på eller langs stier i forbindelse med merking og vedlikehold av sykkelløypa.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 3 pkt. 1.3 h i verneforskriften for Knutshø og naturmangfoldloven § 48, 1. ledd landskapsvernområde.

Rapport fra Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) gjennomførte 09.09.2020 kontroll med merking av en sykkelsti over Store Børsjøhø ved Finnhaugan i Knutshø landskapsvernområde.

Dette var en kontroll av vedtaket i sak 039-2016 som ble behandlet av Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017. Kontrollen avdekte at det var gjennomført merking på deler av stien over Store Børsjøhø i Knutshø landskapsvernområde, mellom Finnhaugan og Gløtlisætra i Tynset kommune

I rapporten går det fram at merkingen er gjennomført fra veien ved Finnhaugan og opp til det gamle gruveområdet, over en strekning på ca. 1 km. Merkingen består av et skilt ved veien med tekst "Rødalsrunden 22,7 km", samt et syklistpiktogram. Tilsvarende skilt står etter ca. 1 km. Mellom disse skiltene er det merket med rød maling på steiner og trestammer, totalt 6 punkter. Se bildene under. SNO er ikke kjent med når merking har blitt gjennomført. SNO fulgte stien videre østover til vernegrensa. Kontrollen avdekte ikke ytterligere skilting/merking innenfor verneområdet.

I e-post fra SNO til Dovrefjell nasjonalparkstyre 15.09.2020 går det fram at Hallvard Ligård som er grunneier i området, hadde blitt forespurt om merkingen av sykkelstien, og at han hadde godkjent det som grunneier.

Forvalterne i Dovrefjell nasjonalparkstyre har tilgang til (innsyn i) verneområdeloggen i SNO, og kan se opplysninger og kopiere bilder som er lagt inn i loggen. Bildene under er tatt av SNO og er kopiert fra verneområdeloggen.

I e-posten fra SNO 15.09.2020 går det fram at stien videre østover fra Store Børsjøhø er tydelig, og 09.09.2020 var det flere spor etter sykkelhjul. Se bildet under.

I e-posten fra SNO 15.09.2020 går det også fram at SNO har diskutert saken med jurist i Miljødirektoratet, og de har konkludert med at det mest hensiktsmessige er at Dovrefjell nasjonalparkstyre krever retting. Hvis det ikke er kjent hvem som har gjennomført merkingen, kan SNO foreta rettingen.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.
- Veileder om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder, utgitt av Miljødirektoratet i 2016 (M-617-2016).

I veileder om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder, utgitt av Miljødirektoratet i 2016 (M-617-2016), går det fram (s. 5) at enhver handling som er i strid med et forbud eller pålegg i naturmangfoldloven, verneforskrifter eller enkeltvedtak med hjemmel i disse, er å anse som en overtredelse av regelverket.

Naturmangfoldloven har flere bestemmelser om håndheving og sanksjoner ved brudd på regelverket. Dette er bestemmelser om:

- Retting og avbøtende tiltak (§ 69)
- Direkte gjennomføring (§ 71)
- Tvangsmulkt (§ 73)
- Miljøerstatning (§ 74)
- Straff (§ 75)

Disse virkemidlene kan i utgangspunktet benyttes på alle typer overtredelser av lov, forskrift og enkeltvedtak. Veilederen fra Miljødirektoratet gir noen retningslinjer for når de ulike virkemidlene bør benyttes. De fire første virkemidlene i opplistingen over er forvaltningens virkemidler og veilederen omhandler disse. Veilederen gir også føringer og anbefalinger om når et forhold bør anmeldes til politiet med sikte på straffeforfølgning.

I dette tilfellet har SNO Dovrefjell som tidligere opplyst diskutert saken med jurist i Miljødirektoratet, og de har konkludert med at det mest hensiktsmessige er at Dovrefjell nasjonalparkstyre krever retting. Hvis det ikke er kjent hvem som har gjennomført merkingen, kan SNO foreta rettingen.

I veilederen om oppfølging av ulovlige forhold i verneområder, står det (s. 8-10) bl.a. følgende om retting:

Den enkelte som har overtrådt regelverket (lov, forskrift eller enkeltvedtak) har selv en plikt til å rette opp i overtredelsen uavhengig av om det er gitt et formelt pålegg. Forvaltningen kan derfor alltid påpeke dette ovenfor overtrederen og anmode vedkommende om å rydde opp i forholdet, f.eks. ved å fjerne ulovlig søppel eller annet i strid med forskriften eller vedtaket. Dette kan være tilstrekkelig for at overtrederen ordner opp i det ulovlige forholdet.

Dersom overtrederen ikke ordner opp i det ulovlige forholdet, må det treffes et formelt rettingsvedtak etter naturmangfoldloven § 69. Et slikt rettingsvedtak vil være et enkeltvedtak som krever at vedkommende får et skriftlig forhåndsvarsel med frist til å uttale seg før det treffes et endelig vedtak.

I noen tilfeller kan det være hensiktsmessig å påpeke plikten og samtidig varsle at det vil være aktuelt å pålegge retting dersom forholdet ikke bringes i orden. Slikt varsel kan betraktes som et forhåndsvarsel dersom kravene til forhåndsvarsel er oppfylt. Naturmangfoldloven § 69 hjemler adgangen til å gi pålegg om retting av en ulovlig handling eller et ulovlig forhold. Med retting menes som oftest gjenoppretting av en tidligere tilstand.

For å kreve retting av et forhold som allerede er utført, kreves at handlingen eller forholdet er i strid med naturmangfoldloven eller forskrifter eller enkeltvedtak i medhold av denne loven. Det er ikke et krav om at det har oppstått skade på naturmangfoldet eller at det er fare for slik skade, det er tilstrekkelig at handlingen ikke er tillatt.

Et pålegg om retting skal etter naturmangfoldloven § 69 rettes mot «den ansvarlige», og dette kan være både enkeltpersoner og juridiske personer (for eksempel selskaper, stiftelser og foreninger).

Terskelen for å pålegge retting bør i utgangspunktet ligge lavt dersom vilkårene er oppfylt. Tiltak som klart er i strid med loven, en forskrift eller et vedtak, bør kreves rettet. Pålegg om retting kan for eksempel gå ut på å kreve riving og fjerning av ulovlige bygninger, anlegg og konstruksjoner eller fjerning av tilført masse.

Nasjonalpark- og verneområdestyrer, Fylkesmannen, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet kan gi pålegg om retting. Det vil være forvaltningsmyndigheten for verneområdet som har primæransvaret for å følge opp overtredelser med pålegg om retting.

Et pålegg om retting skal følge reglene for enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det skal gis et forhåndsvarsel (forvaltningsloven § 16) med frist for å uttale seg, samt et etterfølgende enkeltvedtak (forvaltningsloven kap. V).

Hovedregelen er at pålegg om retting skal varsles i forkant, slik at vedkommende part får anledning til å uttale seg til et mulig pålegg.

Forhåndsvarselet bør inneholde:

1. Bakgrunn for at pålegg vurderes.
2. Rettslig grunnlag.
3. Tiltaket som vurderes pålagt – så konkret som mulig og med frist for gjennomføringen.
4. Mulige konsekvenser av at pålegget ikke oppfylles (tvangsmulkt og direkte gjennomføring).
5. Frist for å uttale seg i saken, normalt 14 dager.

Etter at det er gitt forhåndsvarsel og frist for å uttale seg i saken, er hovedregelen at pålegg om retting skal skje i et eget skriftlig vedtak.

Vedtaket om pålegg om retting bør inneholde:

1. Sakshistorikk: Bakgrunn og korrespondanse, herunder vedtak i saken.
2. Rettslig grunnlag: Informasjon om hvilke bestemmelser som er overtrådt, naturmangfoldloven § 69 første ledd og litt om innholdet i denne bestemmelsen.

3. Vurdering: Begrunnelse for hvorfor pålegget gis.
4. Beskrivelse av pålegget: Hva kreves gjennomført? Så klart og tydelig som mulig slik at ingen tvil oppstår.
5. Frist for gjennomføring: Dette er viktig fordi fristen får betydning for forvaltningens adgang til selv å iverksette tiltak som ikke er etterkommet etter naturmangfoldloven § 71, samt adgangen til å gi tvangsmulkt ved oversittelse av fristen etter naturmangfoldloven § 73 andre ledd. Fristen må være rimelig slik at den ansvarlige har en reell mulighet til å oppfylle pålegget.
6. Mulige konsekvenser av at pålegget ikke oppfylles innen fastsatt frist. Disse er: Direkte gjennomføring på den ansvarliges regning, og fastsettelse av tvangsmulkt. Overtredelse kan også medføre straff etter naturmangfoldloven § 75.
7. Informasjon om klageadgangen, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage i tråd med bestemmelsene om underretning om vedtak i forvaltningsloven § 27. Dersom et forhold kreves rettet med kort frist og før klagefristen går ut (eller klagen realitetsbehandles), må det i vedtaket tas med informasjon om at mottakeren har rett til å begjære oppsettende virkning (dvs. be om at gjennomføringen utsettes) etter forvaltningsloven § 42.
8. Adgangen til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter etter forvaltningsloven §§ 18 – 19.

Forvaltningsmyndigheten må også følge opp med undersøkelser mht. om pålegget gjennomføres eller ikke. Dette kan i praksis skje i samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO).

Vurdering

Merking av sykkelstien mellom Finnhaugan og det gamle gruveområdet på Store Børsjøhø, har skjedd i strid med vedtaket i sak 039-2016 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.01.2017. Det er derfor rettslig grunnlag for å pålegge Savalens Venner å fjerne merkingen slik at tidligere tilstand gjenopprettes så langt det er mulig.

Nasjonalparkstyret kan oppfordre Savalens Venner å fjerne merkingen frivillig. Samtidig kan nasjonalparkstyret gi et forhåndsvarsel (jf. forvaltningsloven § 16) med frist for å uttale seg, før nasjonalparkstyret evt. gir pålegg om retting dersom Savalens Venner ikke fjerner merkingen av sykkelstien frivillig.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Hedmark
- Tynset kommune
- Kvikne Utmarksråd
- Knutshø Villreinutvalg
- Savalens Venner v/ Tom Henriksen

Arkivsaksnummer:	2020/9945-2	Saksbehandler:	Carl Severin Bjurstedt	Dato:	12.11.2020
------------------	-------------	----------------	------------------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	62/2020	07.12.2020

Søknad om oppføring av bru over Grynna ved Storsetra i Åmotan-Grøvudalen LVO

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyret gir dispensasjon til Espen Bakk til for å bygge ny bru over Grynna ved Storsetra i grøvdalen, på disse vilkår:

1. Plassering og utførelse skal være som angitt i saksopplysningene.
2. Gammel bru skal fjernes. Rent treverk kan nyttes til ved, øvrige materialer skal transporteres ut av området og til godkjent avfallsmottak.

Vedtaket er gjort etter lov om naturens mangfold § 48, jf. § 77.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Åmotan-Grøvudalen LVO - tiltak - oppføring av bru over Grynna - Storsætra - gbnr 36/2 - Esben Bakk

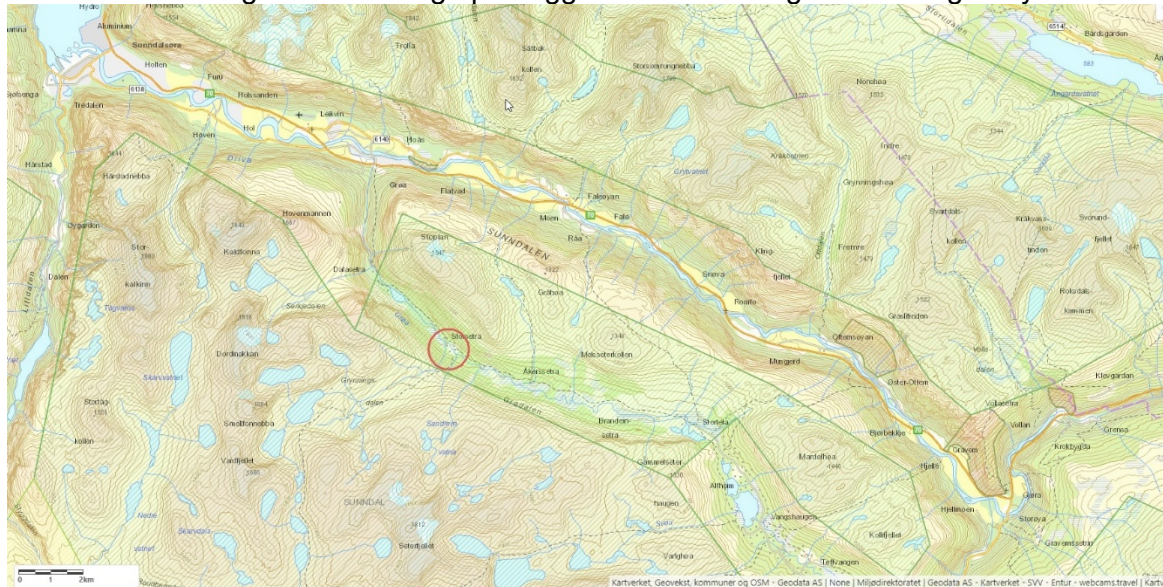
Andre dokumenter i saken

1. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
2. Forskrift for [Åmotan-Grøvudalen LVO...](#)
3. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
4. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
5. [Kulturminner i områder vernet etter naturmangfoldloven M-420...](#)
6. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyret...](#)
7. Artskart.no, Naturbase, Miljødirektoratets base over sensitive arter.

Saksopplysninger

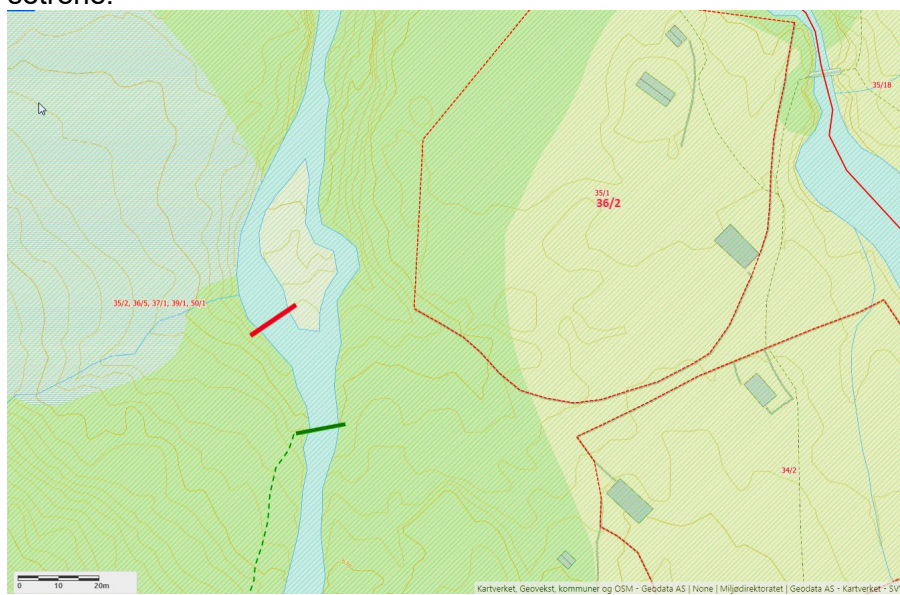
Esben Bakk søker om å bygge en ny bru over elva Grynna på Storsetra, for gnr. 36, bnr.2. Det er en gammel og dårlig bru litt nedenfor omsøkt brosted. For noen år siden delte elva seg slik

at brua nå bare går over ene (gamle) løpet. Bifurkasjonen ligger nedenfor nytt brosted. Det nye løpet hindrer sau fra å krysse Grynna etter flom, dette er lite ønskelig da elva ikke skiller mellom to beiter og sauene skal gå på begge sider. Det er også vanskelig å krysse elva til fots.

Kartet viser hvor Storsetra ligger (sirkel)

Primært er tiltaket for å kunne få beitende sau over elva. Dette for å utnytte beitearealet, samt å åpne dette mere opp. Øvrige grunner er å kunne ta opp igjen en eksisterende sti opp til Grynningdalen. Denne brukes også av og til i dag, for ikke å forstyrre når reinsdyr beiter eller oppholder seg på østsiden i Grynningdalen. Videre vil det gjøre arealet lettere tilgjengelig for grunneiere og friluftsfolk til jakt, sopp- og bærstaking. Uttak av ved kan også være aktuelt for setrene.

Omsøkt bru med sti (grønn), eksisterende bru (rød). Bru over Grøa sees oppe i høyre hjørne.

Alternativ til ny bru på nytt sted er å restaurere eksisterende bu og å bygge en ny bru over det nye løpet. Dette vil samlet bli et større inngrep da elva her er bredere enn på omsøkt brusted og det trengs et nytt sett brukar. Ved å flytte en ny bru ca. 25 meter lengre opp i elva vil en kunne anlegge én bru som dekker hele elva. Spennet over er ca. 6 meter, med god nok høyde over elva ved flomgang. En vil da fortsatt ha én bru, der det ikke er særlig behov

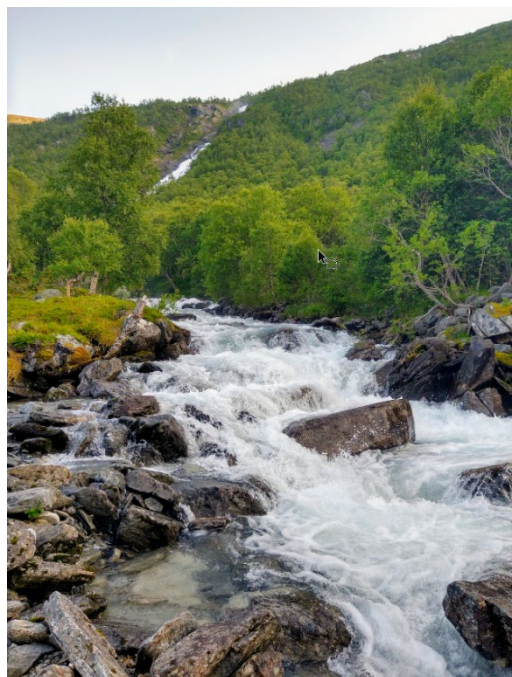
Brua over Grøa ved setra

for å bygge opp brukar over elva.

Ny bru er tiltenkt oppført med to parallelle telefonstolper med 8 meters lengde, hvor ca. 6 meter utgjør spennet over elva. Disse forankres på begge sider i land. Brudekke er tenkt i 48x 98 mm, tjærebehandlet treverk. Rekkverk på begge sider, høyde 90 cm., også dette behandlet med tjære. Denne vil da bli nokså lik eksisterende bru over elva Grøa, på setervollene.

Nedover Grynna mot gammel bru.

IOppover Grynna mot nytt brusted

Området er veiløst, ca 7 km til bilvei på Grøa og 9 km til veislutt på Stortæla i Grødalen. Det går en DNT-rute mellom Vangshaugen og Grøa på nordsiden av Grøaelva. Ferdsel i området er begrenset. Transport hit må skje med snøkjøretøy fra Vangshaugen (12 km), eller helikopter. Stien opp i Grynningdalen er ikke merket og har praktisk talt bare lokal bruk. Det ligger 5-6 buer oppe i Grynningdalen.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Permanente inngrep skal avgjøres av nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Formålet med Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde er å ta vare på natur- og kulturlandskap der setervoller og -bebyggelse og kulturminner etter fangst, jord- og beitebruker en vesentlig del av landskapets egenart; å sikre viktige leveområder for villreinen og dalbunner med rike plantesamfunn samt å ta vare på geologiske forekomster med Åmotan som et særpreget element.

Verneforskriften § 3 1.1. forbyr alle tekniske inngrep som «*vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter*», med en lang opplisting av tiltak som er forbudt, listen «*er ikke uttømmende*».

Samme § 1.2. inneholder tiltak som likevel uansett er tillatt. I hovedsak vedlikehold av innretninger som var i området da det ble vernet, inkludert bruer. Videre drift av jordbruksarealer og anlegg.

1.3. inneholder tiltak som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til – forutsatt at verneverdiene ikke blir skadelidende. Her finner man bl.a. nye bygninger i landbruksvirksomhet, ombygging og restaurering av eksisterende bygninger, opparbeiding av nye turstier og løyper. Nye bruer er imidlertid ikke nevnt.

Forvaltningsplan

Denne sier ikke noe spesielt om bruer.

Naturmangfoldloven

NML § 48 jf. § 77 1. ledd åpner for dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt. Alle tiltak skal vurderes om de har effekter for biologisk mangfold jf. NML §§ 8-12 jf. § 7.

Presedens

De aller fleste søknader om endring av eller flytting av bruer har blitt imøtekommet. Når det gjelder riving og nyoppføring i annen form / størrelse er det presedens for at dette må behandles etter unntaksbestemmelsen i NML § 48 om det ikke er direkte adgang til å gi tillatelse etter unntaksbestemmelsene i § 3, 1.3.

Vurdering

Ut fra forskriften må denne saken behandles etter naturmangfoldloven § 48 – denne erstatter forskriften § 4 - selv om tiltaket er lite.

Det er vanskelig å se vesentlige (eller uvesentlige) negative effekter for verneformålet som følge av tiltaket. Fysisk vil det kun berøre de to brufestene og det visuelle inntrykket vil bli beskjedent.

Det er beskjeden trafikk av folk i området og tiltaket kan ikke sees å ville endre ferdselsmønsteret i området på en måte som kan være problematisk.

Følgelig er det heller ikke vesentlige negative effekter for biologisk mangfold som skal vurderes etter NML §§ 8-12. Tiltaket er av vesentlig nytte for søker.

Tiltaket bør derfor kunne få dispensasjon.

Styret bør kreve at gammel bru fjernes og at materialene enten fjernes eller (materialer som ikke er malt eller impregnert) brennes som ved.

Motorisert transport i samband med prosjektet må omsøkes særskilt om det skal utføres av søker. Eventuelt kan han bruke leiekjører med tillatelse fra Sunndal kommune uten søknad.

Arkivsaksnummer:	2020/9831-2	Saksbehandler:	Carl Severin Bjurstedt	Dato:	28.11.2020
------------------	-------------	----------------	------------------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	63/2020	07.12.2020

Søknad om punktutbetringar på køyresporet til Grøvudalen - fornying av dispensasjon frå 2015 og nye punkt

Tilråding frå forvaltar

1. Dovrefjell nasjonalparkstyret gjev Grøvudalen Grunneigarlag og Stiftelsen Gammelsetra dispensasjon til å køyre inn til Gammelsetra i Grøvudalen etter køyresporet Grudalsvegen C og ut att med to gravemaskinar med ei breidd som høver med sporet.
2. Vidare får søker dispensasjon for å bruke gravemaskinar til utbetring av køyresporet på dei punkta som går fram av tabell over inngrepsspunkt (vedlegg). Som vilkår for arbeidet gjeld:
 - a. Skildringa av arbeidet og utstyret slik det er gjeng fram i møtereferat og tabell – vedlegg 2 og 3 i saka – er ein del av vedtaket.
 - b. Retningslinene i forvaltningsplanen for vedlikehald og bruk av køyrespor må følgjast. Ein må vise stort omsyn der ein må hente stein og grus frå terrenget langs vegen, og lage minst mogleg sår i terrenget. Vegetasjonsdekke skal tas forsiktig av og leggjast tilbake etter uttak av masser. Ein må ikkje etablere permanente masseuttak.
 - c. Søkjer skal ta bilete av inngrepsspunkta før og etter tiltaka og sende nasjonalparkstyret når arbeidet er gjort. Eventuelle sår i terrenget rundt etter uttak av masse og stein, skal og dokumenterast på same vis.
 - d. Om maskinene gjer skade på sporet, skal dette reparerast på retur. Eventuelle slike tiltak kjem i tillegg til dei 10 tiltaka det er søkt om, og skal dokumenterast som over.
3. Rapport med bilete knytt til stad for inngrep før og etter og ein kort rapport skal sendast nasjonalparkstyret når arbeidet er utført.
4. Vedtaket er gjort etter naturmangfaldlova § 48 jf. § 77, jf. òg forskrift for Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde § 3.
5. Forvaltar vert delegert fullmakt til å handsame søknader om tilleggstransport (grus, drivstoff).

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Forvaltar har fått to henvendelser per telefon om saken:

- Grøvudalen grunneierlag er søker sammen med stiftelsen og det er grunneierlaget som har fått midler til tiltaket.
Rettes redaksjonelt.
- Naturvernforbundet i MR: Vær obs på sjanse for inntransport av fremmede arter med anleggsmaskiner og evt. masser.
Forvaltar tar dette med som betingelse når vedtaket oversendes.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokument i saka

Vedlegg:

- 1 Søknad - Åmotan - Grøvudalen LVO - dispensasjon - motorferdsel og terrenginngrep - bar mark - Hallen - Inner Gammelsetra - Stiftelsen Gammelsetra
- 2 12.6.2020. Møtereferat utbedring av kjørespor og utsetting av arbeidsfrist UKL midler fra 2017
- 3 Tabell inngrepspunkt
- 4 Kart over Grøvudalen påmerkt utbetringspunkt
- 5 Særutskrift DNPS 45-2015 11.06.2015

Andre dokumenter i saken

8. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
9. Forskrift for [Åmotan-Grøvudalen LVO...](#)
10. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
11. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
12. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre...](#)

Opplysningar i saka

I 2015 fekk Stiftelsen Gammelsetra løyve til å gjere ein del utbetringar på køyresporet innover Grøvudalen, i tillegg til tiltak på sjølve setra, mellom anna ei betre doløysing – dette siste er utført. Sjå vedlegg 5. Berre dette siste vart utført.

Tiltaka er nøyare skildra og drøfta i vedlegg 5.

Det har no komme søknad frå Sunndal kommune på vegner av Stiftelsen Gammelsetra om å gjennomføre resten av tiltaka det vart gitt dispensasjon for i 2015 med tillegg av ein del nye tiltak på første del av køyresporet fram til Røymobekken. Søknad og grunnlag for søknaden er frå Sunndal kommune på vegner av søker.

Søker seier en treng en 8-tonns og ein 5-tonns gravemaskin for å gjere arbeidet mest mogleg effektivt. Den største maskina trengs m.a. til pigging av bergnabbar. Vedtaket i 2015 gjaldt ein maskin med gummibelte, maksimalt 6 tonn.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Saker som gjeld varige inngrep er det styret som skal handsame.

Verneformål – forskrift

Formålet med vern av Åmotan-Grøvudalen LVO er å ta vare på natur- og kulturlandskap der setervollar og -hus og kulturminne etter fangst, jord- og beitebruket er ein viktig del av landskapets eigenart; å sikre viktige leveområde for villreinen og dalbotnar med rike

plantesamfunn samt å ta vare på geologiske lokalitetar med Åmotan som eit særprega element.

Køyning for anleggsformål er ikkje nemnt i forskrifta, heller ikkje gravemaskin (forskrifta nemner berre traktor). Drenering, graving og oppfylling er ikkje tillate, det er ikkje reglar i forskrifta som opnar for unntak. Styret må difor handsame søknaden etter naturmangfoldloven § 48 jf. § 77.

Forvaltningsplan

Planen har detaljerte retningslinjer for vedlikehald og bruk av (vegar og) køyrespor, sjå vedlegg 6. Alle tiltak der ein skal nytte maskiner må handsamast etter unntaksregelen i § 4, no naturmangfoldlova § 48.

Naturmangfoldlova

Alle offentlege vedtak skal vurderast opp mot dei miljørettslege krava i lova, §§ 8-12 jf. § 7. § 48 jf. § 77 1. ledd opnar for dispensasjon til tiltak som ikkje strider mot verneformålet og ikkje påverkar verneverdiane monaleg. Begge vilkår må være oppfylt.

Presedens

Det er ikkje skjer som gjer presedens her, dette gjeld tiltak utover vedlikehald og det har ikkje vore saker om utbetring av køyrespor, berre vedlikehald. Einaste er løyve til utbetring av skutertrase/sti i Geitådalen (DNPS 38/2018) som er meir omfattande, i alle fall opp mot før-tilstand.

Vurdering

Vurderinga er same som ved førre handsaming i 2015 og forvaltar viser til denne.

Når det gjeld dei nye tiltaka på første kilometer dreiar det seg om mindre tiltak på ei vanskeleg strekning som vil vere små inngrep men lette naudsynt transport monaleg. Dette endrar difor ikkje vurderinga.

Ein ønsker å bruke to i staden for ein gravemaskin slik dei søkte om i 2015 og den eine er større. Hovudutfordringa er at den er breiare – 2,3 m men også ein mindre maskin med breidd ca. 2 m er breiare enn sporvidda på traktor og ATV som vert brukt etter sporet. Dette vil seie at ein må vere svært forsiktig ved køyning av maskinane for ikkje å gjere skade langs sporet. Det gamle kravet om gummibelte fell bort. Etter drøftingar med entreprenørar og andre med erfaring med køyning av gravemaskin i terreng sidan då, er ein kome til at dette ikkje gjer mindre terrengskade enn stålbelte, anna enn på berg.

Tilrådinga er i tråd med dette.

Det er ikkje søkt om å frakte grus til fylling i blauthol eller drivstoff til gravemaskinene – det kan ut frå søknaden sjå ut som frakt av grus trengs og erfaring frå andre prosjekt seier a ein fort treng meir diesel en det er på tanken til ein gravemaskin – det er då uheldig å måte køyre maskinene ut for å tanke opp. Det vil vere naudsynt å søke om slik transport om det vert aktuelt. Styret bør gje forvaltar fullmakt til å handsame slik søknad. Dei fell utanfor forskrifta slik at også dette vil vere NML-§ 48-saker.

Arkivsaksnummer:	2020/10221-5	Saksbehandler:	Lars Børve	Dato:	25.11.2020
------------------	--------------	----------------	------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	64/2020	07.12.2020

Søknad fra Femundløpet AS, Røros, om ny hundeløpstrasé forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2025

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir ikke Femundløpet AS, Røros, dispensasjon til å kjøre opp og preparere en ny løypetrasé for Femundløpet med snøskuter forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i tiden 22.12.2020-01.03.2025, og gir ikke dispensasjon til å bruke denne traséen.

Avslaget begrunnes med at en dispensasjon for Femundløpet AS til å kjøre opp og preparere en ny løypetrasé for Femundløpet med snøskuter forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i tiden 22.12.2020-01.03.2025, og bruk av traséen, er i strid med den delen av verneformålet for Knutshø landskapsvernområde som går ut på å ta vare på leveområdene til villreinen, og kan legge grunnlag for en utvikling som på sikt kan skade villreinen. Det er derfor ikke mulig å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 1. ledd.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 07.12.2020

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

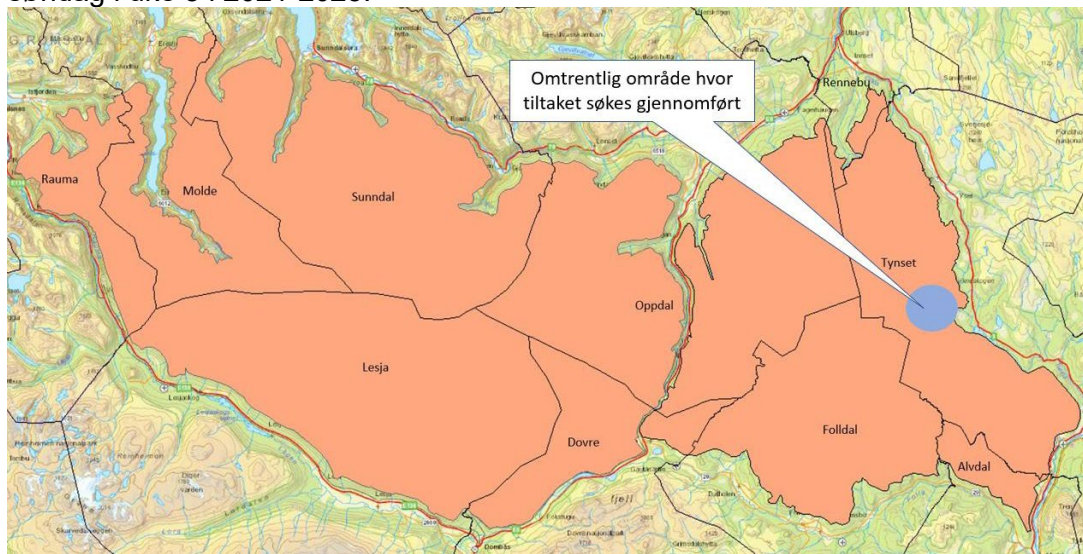
Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter

- 21.09.2020: E-post fra Femundløpet AS til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Søknad om ny hundeløpstrasé forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i 2020-2025.
- 22.09.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Knutshø Villreinutvalg og Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø – Innhenting uttalelser.
- 29.10.2020: E-post fra Kvikne Utmarksråd til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt brev med uttalelse fra Knutshø Villreinutvalg.
- 06.11.2020: Møtebok for sak 25-2020 i Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø 04.11.2020: Femundløpet AS søker om godkjenning av hundeløpstrasé og bruk av snøskuter til oppkjøring av trasé i Knutshø landskapsvernområde. Tynset kommune

Opplysninger om søknaden fra Femundløpet AS

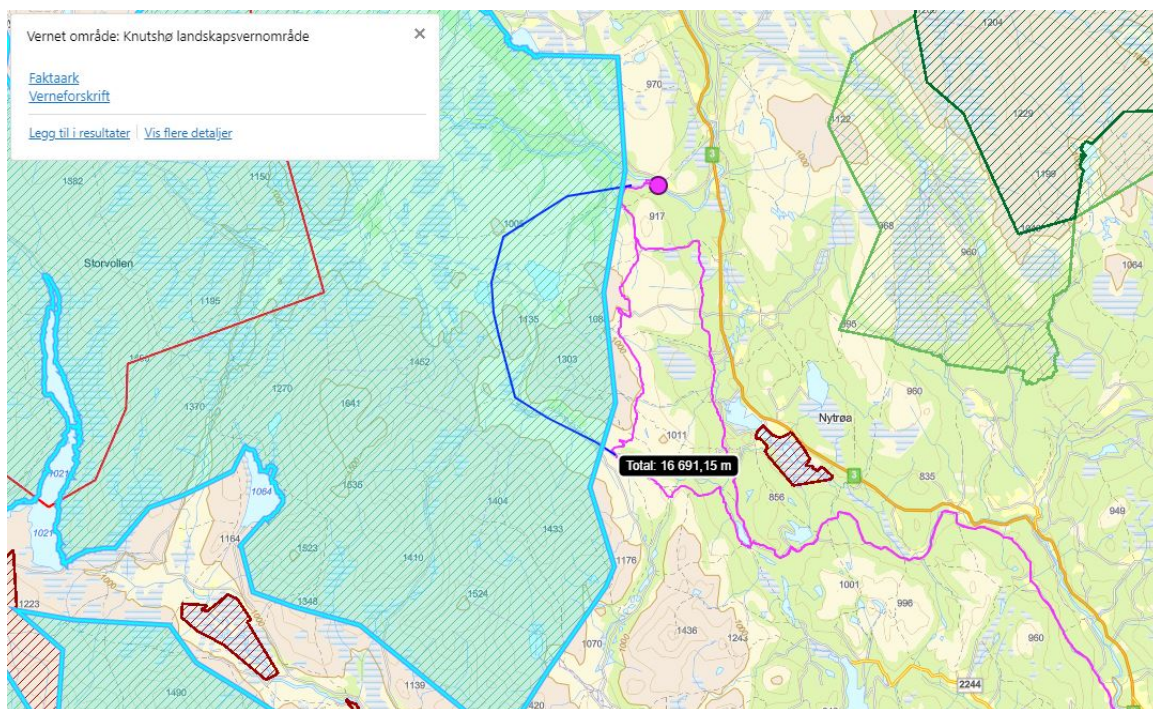
Femundløpet AS, v/ Jon Anders Kokkvoll, Røros, søker i e-post 21.09.2020 om tillatelse til å ta i bruk en ny hundeløpstrasé forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde, og tillatelse til å kjøre opp og preparere traséen med 2-4 snøskutere i perioden 22.12.2020-01.03.2025. I tillegg søkes det om å bruke 1-2 snøskutere utstyrt for tv-produksjon på dagtid lørdag og søndag i uke 5 i 2021-2025.

Kart 1: Omtrentlig område for tiltaket.

Kart 2: Oversikt over aktuelle hundeløpstraséer for Femundløpet i området Kvikneskogen, Tynset og Tolga. (Traséene er de røde strekene som ikke er veier og de mørkeblå / svarte strekene.)

Kart 3: Blå strek viser forslag til ny trasé for Femundløpet i Knutshø landskapsvernområde.

I søknaden går det bl.a. fram:

Viser til tidligere tillatelser senest gjeldende t.o.m. 2019. Løypetraseen til / fra Orkelbogen måtte i 2018 endres grunnet manglende samtykke fra en grunneier. Denne trase gikk utenfor LVO. Med bakgrunn i siste løps erfaringer og tilbakemeldinger fra Mattilsynet om alt for krevende stigninger i forhold til god hundevelferd, må trase til Orkelbogen flates ut. Eneste muligheten er å legge trase lengre vest, inn i LVO og passere vest for Børsjøen.

Trase blir ryddet for merkestikker, potesokker og annet umiddelbart etter løpet. Våre erfarne rodemannskaper vil selvsagt hensynta villrein og annet dyreliv og søke å unngå skade på vegetasjonen.

Femundløpet er et av de fire store hundeløpene på verdensbasis, og størst i antall deltakere. Løpet har vært arrangert i 31 år og er det største enkeltarrangementet i regionen som med den unike traseen binder bygder og tettsteder sammen. Det er sjekkpunkt i hver kommune for hvile, veterinærkontroller, matservering og underholdning. Sjekkpunktet driftes av lag/foreninger i kommunen. Sist år deltok 750 frivillige og 169 deltakere fordelt på fire klasser (Fjunior, F200, F450 og F650). Det er inngått vertskapskommuneavtaler som skal reforhandles i løpet av høsten.

Femundløpet benytter oppkjørte traseer med bruk av snøskuter. Der vi finner samarbeidsmuligheter samordner vi felles bruk av skuterløyper/skiløyper til vår konkurransetrasè. I 2020 ble deler av trase i Drevsjø endret og lagt til godkjente snøskutertraseer. Deltakere, Mattilsynet og vi bestreber å tilrettelegge best mulig trase for å ivareta hundevelferden. Det betyr at vi har behov for å trække såle i traseen slik at denne har tilstrekkelig forsvarlig hardt underlag.

Ut fra lang tids erfaring er det behov for å trække såle mellom større snøfall. Det viktigste er å komme i gang med grunnsålen så snart som mulig etter første snøfall hvor det er forsvarlig å kjøre skuter og krysse vann. For hver enkelt rode har vi en løypeansvarlig som koordinerer nødvendig løypekjøring for å trække trase og yte sikkerhet til deltakere. Vi har de siste fem årene hatt tillatelser for løypekjøring i perioden 22.des til 01.mars. Vi søker å begrense antall turer til det minimale forsvarlige. Det er uråd å angi antall turer, men kan loggføres om ønskelig. Våre løypemannskaper er merket med vester for Femundløpet. Umiddelbart etter løpet blir traseene kjørt for opprydding av potesokker og stikker. Medbringning av halm utenfor sjekkpunkt gis ikke tillatelse til av miljøhensyn.

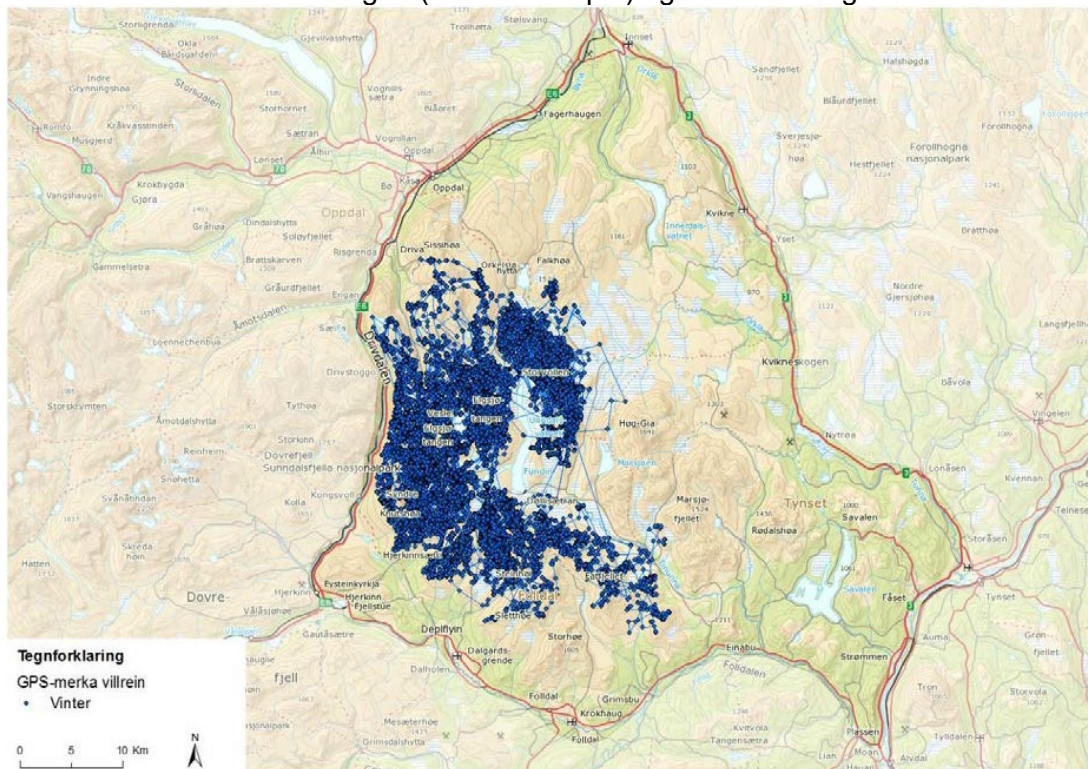
Femundløpet fremmer i disse dager nye søknader om lov om motorferdsel i utmark til kommunene med ønsket varighet av fem år, slik vi har hatt det. Dette gir en forutsigbarhet for alle involverte parter. Grunneiersamtykker innhentes.

Femundløpet formidler regionen som et fantastisk bo- og opplevelsesområde via våre mediakanaler. Vi har formidlet både via TV2 og sist året i en flerårig satsing via QPAWS, Qrill Pet Artic World Series QPAWS går i regi av Femundløpet og Aker Biomarine AS, via internasjonale Some-tjenester. Sist år hadde Femundløpet over 13 mill visninger hvorav 9 mill unike seere via Some-tjenester. Å formidle regionen world wide vil bety mye for regionale reiselivsaktører. Samme opplegg planlegges også for 2021 og kommende år. I denne sammenheng søkes godkjenning til bruk av snøskuter for kamera-crew til produsenten www.maverix.no. Det er våre lokale løypekjørere som forestår transporten av kamera-crew.

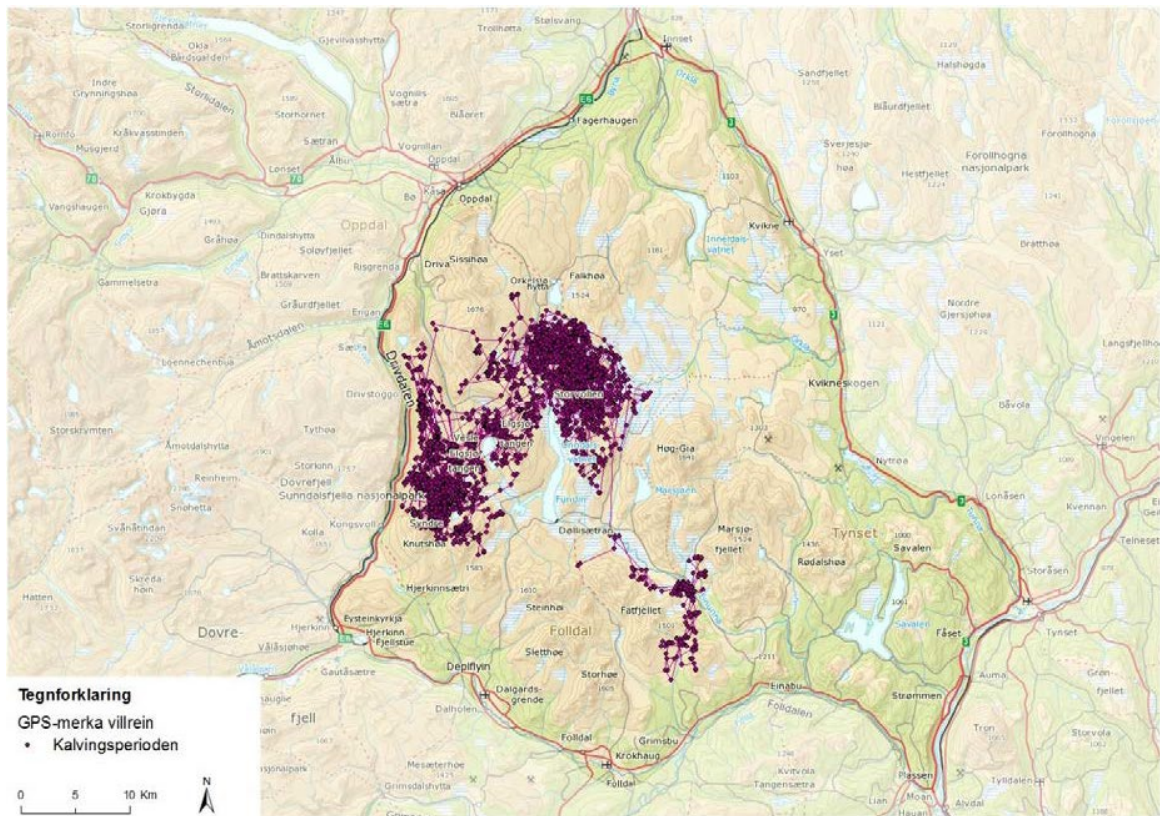
Prosjektet Villreinens arealbruk i Knutshømrådet

Norsk institutt for naturforskning (NINA) kartla villreinens arealbruk i Knutshømrådet landskapsvernområde ved hjelp av GPS-teknologi i 2010-2013. Noen simler ble utstyrt med GPS-sendere, og resultatene fra kartleggingen ble i 2015 rapportert i NINA Rapport 1019 Villreinens arealbruk i Knutshømrådet.

I NINA Rapport 1019 er det (side 56) kart som viser GPS-registreringer av villrein i Knutshømrådet villreinområde i vintersesongen (desember-april) og under kalvingen i 2010-2013.

Kart 4: Alle GPS-posisjoner i vintersesongen i prosjektperioden.

Kart 5. Alle GPS-posisjoner under kalvinga i prosjektperioden.

Uttalelser fra Knutshø villreinutvalg og Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø

Dovrefjell nasjonalparkstyre sendte søknaden fra Femundløpet AS til Knutshø Villreinutvalg og Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø 22.09.2020 for uttalelse.

Knutshø Villreinutvalg uttaler følgende i brev til Dovrefjell nasjonalparkstyre 29.10.2020:

Femundløpet AS søker Dovrefjell nasjonalparkstyre om ny løypetrasé via Vesl-Børsjøen i Knutshø villreinområde for årene 2020-2025. Saken ble oversendt fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Knutshø villreinutvalg og Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø med forespørsel om uttalelse fra disse innen 31.10.2020.

Styret i Knutshø villreinutvalg har drøftet søknaden i møte 27.10.2020 og er enstemmige i at villreinutvalget ikke ønsker denne nye løypetraseen som nå er foreslått lengre inn i villreinområdet. Det området løypa er foreslått lagt i brukes en del av Knutshøreinen også gjennom vinteren og det virker som om reinen nå bruker området stadig mer.

I minimumstellingene finner vi hvert år rein i dette området, og både oppsyn og lokale observerer stadig enkelt dyr og flokker av rein i området Lågia, Børsjøen, Øyabekkfjellet, Børsjøhøa m.m.

Det er et ønske fra villreinutvalgets side at reinen skal ta i bruk mer av villreinområdet i framtida, og da legger man ikke til rette for det ved å legge trafikk inn i et område reinen nå virker å bruke stadig hyppigere.

Vinteren er ei marginal tid for villreinen, som er veldig sårbar for forstyrrelser i denne tida. I den nye Miljøkvalitetsnormen for villrein, som baserer seg på det viktigste vi har av villreinforskning, kan vi lese at «forstyrrelser vinterstid kan tvinge reinen ut av energisparemodus. Økte energiutgifter og fortrengning til marginale vinterområder kan dermed senke overlevelse og reproduksjon»¹.

Femundløpet fører med seg mye mer trafikk enn bare den ene helga løpet gjennomføres. De har hatt, og søker nå, om tillatelse til å trække opp spor etter behov i perioden 22. des til løpet går i mars. Dette kan dermed medføre mye snøscootertrafikk og også hundekjøring, da man vet at løypene benyttes til trening utenom løpet. I tillegg vil nok løypa benyttes av skiturister. Til sammen vil dette utgjøre en betydelig forstyrrelse på Knutshøreinen i ei sårbar tid.

I den nevnte Miljøkvalitetsnormen pekes det også på at det for villrein vil «*være en større sone rundt områdene med forstyrrelser hvor vi observerer at dyrene har redusert arealbruk*»¹, videre skrives det at «*Dette bidrar til at områdene som påvirkes negativt av forstyrrelsen gjerne er større enn områdene hvor dyrene opplever direkte forstyrrelser (som gjerne er mindre enn 1-2 km i åpne fjellandskap)*»¹. Løypa er foreslått lagt i høyfjellet hvor landskapet er åpent, og det vil altså dermed gjøre at store områder kan bli påvirket negativt og føre til at reinen helt skyr et relativt omfattende område.

Olav Strand m.fl. (2015) skriver at «*det er få andre villreinområder hvor infrastruktur og menneskelige inngrep setter så klare premisser for både reinens og folks bruk av terrengene som i Knutshøområdet*»². Av dette forstår vi at det allerede er lagt stort press på Knutshøreinen gjennom veiutbygging m.m. og at vi derfor har et ekstra stort ansvar for å ta vare på resten av området som relativt urørt og upåvirket av ferdsel, sommer som vinter.

Området Femundløpet vil legge løypa i, er i NINA rapport 1019 utpekt som et «*fokusområde*». Fokusområdet har fått navnet «*Kvikneskogen*», og i rapporten skriver NINA at «*Området utgjør det som tidligere var et sentralt knutepunkt for villreintrekket mellom Knutshø og Forollhogna. I et langsiktig perspektiv er det derfor viktig å ha fokus på potensialet som knytter seg til dette området*»². I Tabell 5 i rapporten er dagens situasjon i området og målsettinga for området oppsummert. Dagens situasjon preges etter dette av en «*stor arealunnnvikelse sommer som vinter*»², mens målet er å «*reetablere trekk mot Forollhogna*»². For å kunne nå dette hårete målet er det helt avgjørende at man ikke legger opp til økt menneskelig ferdsel i området.

De senere årene har man hatt økt fokus på sykdom og smitte hos rein og da særlig CWD og fotråte. Smittepresset blir, naturlig nok, høyere dess tettere reinen står og derfor er det ei viktig målsetting å få reinen til å ta i bruk mest mulig av villreinområdene for slik å spre dyrene og få ned et eventuelt smittepress.

Villreinstammen i Knutshø hadde tidligere svært god kondisjon, og var på 1980-tallet regnet for å være en av landets beste villreinstammer. Siden den tid har overvåkningsprogrammet for hjortevilt vist at kondisjonsmålene har blitt vesentlig redusert. Dette gjelder særlig antall kalv/100 simler og ungdyr, men i noen grad også slaktevekter (Solberg, E. J m.fl. Hjortevilt 1991–2016)³. Per i dag har man ingen sikker forklaring på denne negative utviklingen, men både høy tetthet som følge av at reinen her bruker en relativt liten del av det totale leveområde, og økt parasittbelastning som følge av høy tetthet og mulig smitte fra salteplasser er plausible forklaringer.

Villreirutvalget for Knutshø har i lengre tid sett med bekymring på denne utviklingen og har et stort fokus på å bedre mulighetene for at reinen kan benytte en større del av sitt totale leveområde. Vi ser det derfor som svært uheldig om Femundløpet AS gis tillatelse til å legge Femundløpet lengre inn i villreinområdet enn hva som allerede er tilfellet i dag.

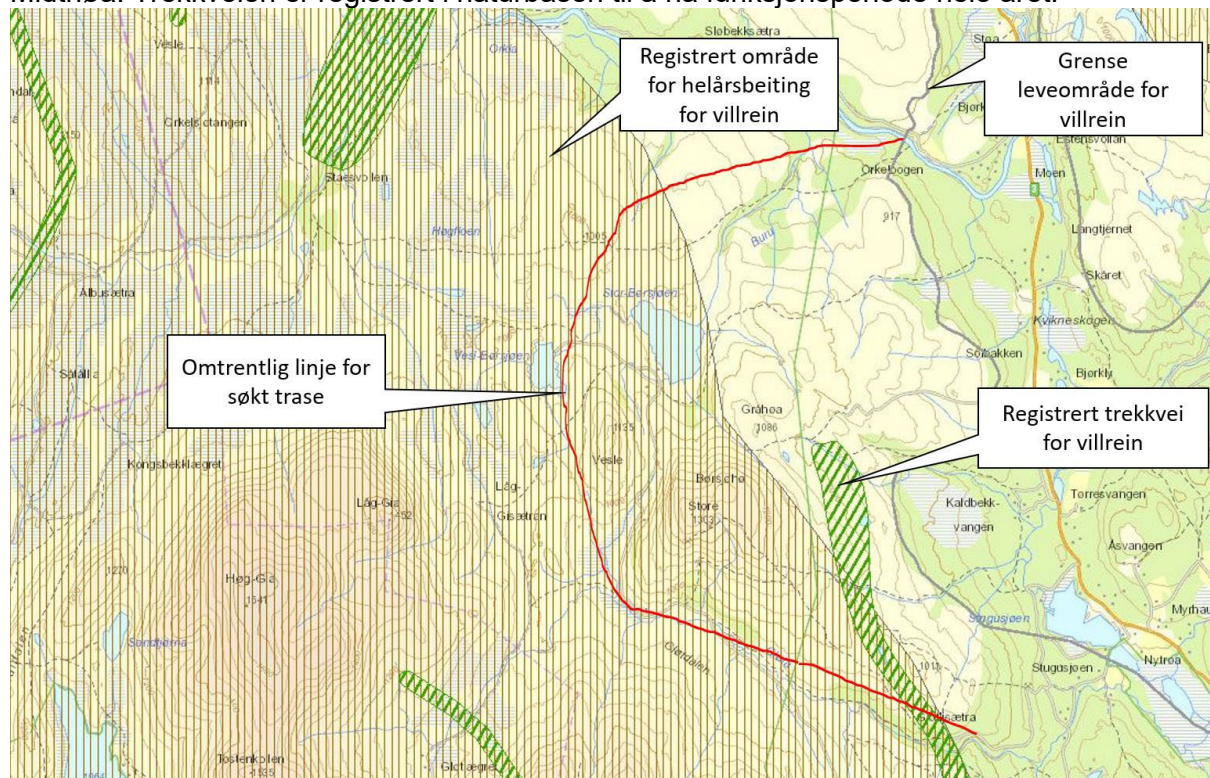
1. Kjørstad, M., Bøthun, S. W., Gundersen, V., Holand, Ø., Madslie, K., Myserud, A., Myren, I. N., Punsvik, T., Røed, K. H., Strand, O., Tveraa, T., Tømmervik, H., Ytrehus, B. & Veiberg, V. (red.). 2017. Miljøkvalitetsnorm for villrein - Forslag fra en ekspertgruppe. – NINA Rapport 1400. 193 s.

2. Strand, O. m.fl. (2015). Villreinens arealbruk i Knutshø. Resultater fra GPS- undersøkelserne - NINA rapport 1019. 131s.

3. Solberg, E. J., Strand, O., Veiberg, V., Andersen, R., Heim, M., Rolandsen, C. R., Solem, M. I., Holmstrøm, F., Jordhøy, P., Nilsen, E. B., Granhus, A. & Eriksen, R. 2017. Hjortevilt 1991–2016: Oppsummeringsrapport fra Overvåkingsprogrammet for hjortevilt - NINA Rapport 1388 125 s.

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø uttalte seg til søknaden fra Femundløpet AS på møte 04.11.2020 (sak 25-2020). I saksutredningen går det fram følgende:

Traseen som går inn til Vesl-Børsjøen går i et område som er registrert som helårsbeite for villreinen, traseen krysser også en registrert trekkvei som går over Gløtdalen ved Midthøa. Trekkveien er registrert i naturbasen til å ha funksjonsperiode hele året.

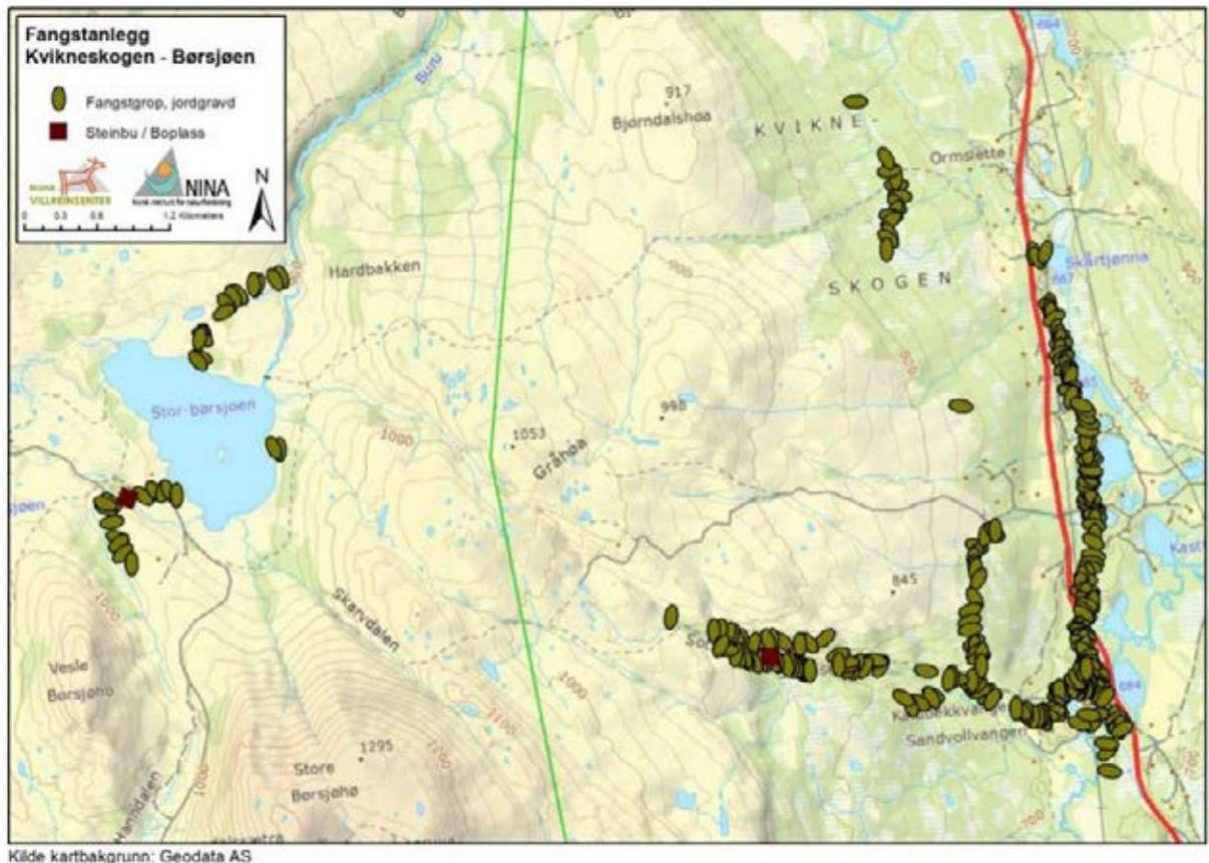

Rød linje er omtrentlig linje for søkt trasé. Fagdata om villrein er fra www.naturbase.no I årene 2010-2013 ble det gjennomført et radiomerkeprosjekt på rein i Knutshø villreinområde. I løpet av prosjektperioden ble det radiomerka 11 simler med GPS-sendere. Flokkstørrelsen gjennom året i Knutshø, hvor størstedelen av stammen er samlet i to-tre flokker, gjør at det ble antatt at med de påsatte radiosenderne har man kunnet registrere arealbruken til noe slikt som 60-80 % av villreinstammen. Unntaket er bukker om våren og sommeren. Resultatene viser liten bruk i det aktuelle området i perioden 2010-2013, og det er hovedsakelig i reinsjakt at denne delen av Knutshø ble brukt.

Resultater fra merkeprosjektet. Kilde www.dyreposisjoner.no

Det er registrert en del fangstgroper i områdene Kvikneskogen og Børsjøen. Trolig har disse fanget opp et tidligere trekk som har krysset Kviknedalsfjøret mellom Knutshø og Forollhogna (RV 3), og mer lokale trekk i den østlige delen av Knutshø.

Kart fra Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015.

Oppsummert viser Informasjonen som finnes i databaser og rapporter at villreinen har benyttet og fortsatt benytter området, hvor det ønskes trase for skuter og hundekjøring, til både beite og vandring.

Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av en Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som en truet art på den globale rødlisten. Den er ikke rødlistet i Norge, men vedtatt å være en art av særlig stor forvaltningsinteresse. Villreinen i Knutshø vurderes som svært verdifull, og området hvor det søkes om å etablere en trase for snøskuter og hundekjøring er flere kilometer inn i Knutshø villreinområde.

Knutshø området har et rikt naturgrunnlag og varierte beiter og funksjonsområder som i stor grad tilfredsstiller reinens behov året rundt. Tilgangen til ressursene begrenses imidlertid av menneskeskapte forstyrrelser, primært gjennom et omfattende vegnett og tilhørende trafikk som setter store begrensninger på reinens vandringer mellom funksjonsområdene. Resultater fra merkeprosjektet viser at reinen i Knutshø har hatt en begrensa arealbruk og at betydelige arealer har vært lite brukt. Det er også dokumentert en tydelig nedgang i kalvetall og kroppslige kondisjonsparametre. Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015.

Fokusområder er geografiske områder hvor det kan være interessekonflikter mellom hensyn til villrein og bruks- og utviklingsinteresser. Området omkring Kvikneskogen er utpekt som et fokusområde og det er skissert tiltak «Hindre økning trafikk inn Gløtdalen til Børsjøene».

Navn	Dagens situasjon	Verdi	Mål	Indikator	Standard	Tiltak	Overvåking
Kvikneskogen	Trykkområdet har liten funksjonell betydning. Stor arealunntvikelte av området sommer som vinter.	A	Reetablere trekk mot Forollhogna	Rein krysser	Må utvikles, eksempelvis >10 % av bestanden i løpet av siste 20 år	Hindre økning trafikk inn Gløtdalen til Bør-sjøene. Hindre inngrep/ferd-sel i de mest sent-rale historiske og da-gens krysningspunkt for reinen.	Overvåke offentlige plandok. for områ-det hyttefelt, veger etc. Overvåke og vur-dere trafikk på ny-åpnet veg inn mot Gråhøa.

Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015.

Villreinen i Snøhetta og Knutshø er blant de skyeste villreinstammene som lever i Norge. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser, og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Ved stadige forstyrrelser vil tida som brukes til å spise mat reduseres. Dette fører til lavere kroppsvekt, som igjen gjør villreinen dårligere egnet til å tåle det ekstreme miljøet. En tilrettelagt trase for skuter og hundekjøring vil kunne være en vesentlig kilde til forstyrrelser av rein om vinteren. Den vil også kunne være et utgangspunkt for skigåing innover i fjellet. Som igjen kan øke forstyrrelsen videre innover fjellet.

Den samlede negative belastningen fra mennesker på villrein i Knutshø vurderes som stor og påvirker trolig allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette resulterer i lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som generelt viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak inne i villreinområdet som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø.

Ut fra foreliggende kunnskap om reinens områdebruk i Knutshø generelt, i dette området spesielt, råd om tiltak i fokusområdet Kvikneskogen, samt påvist nedgang i kalvetall og kondisjonsparametre hos reinen, er det ikke ønskelig med en tilrettelagt trase hvor det vil bli relativt mye ferdsel med skuter og hundespann. Det anbefales å se på muligheten til å finne andre traseer som ikke går så langt inn i villreinområdene.

Kilder:

Jordhøy, P., Strand, O., Sørensen, R., Andersen, R. & Panzacchi, M. 2012. Villreinen i Snøhetta- og Knutshøområdet. Status og leveområde. NINA -Rapport 800. 102 s.

Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015. Villreinens arealbruk i Knutshø. Resultater fra GPS-undersøkelsene. – NINA Rapport 1019. 131 s.

www.dyreposisjoner.no

www.naturbase.no

<https://artskart.artsdatabanken.no>

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø vedtok følgende uttalelse på møtet 03.11.2020:

Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker trolig allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette resulterer i lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som riktig å ha en restriktiv holdning til tiltak inne i villreinområdet som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø.

Nemnda vurderer at det skisserte tiltaket med hundeløpstrase og bruk av snøskuter til oppkjøring av trase vil kunne være negativt for villreinen i Knutshø. Villreinnemnda vil derfor frarå at hundeløpstraseen til Femundløpet AS legges så langt inn i fjellet som til Børsjøene. Det anbefales å se på muligheten til å finne andre traseer som ikke går så langt inn i villreinområdet.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde av 3. mai 2002.

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpregede natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø, jf. verneforskriften § 2.

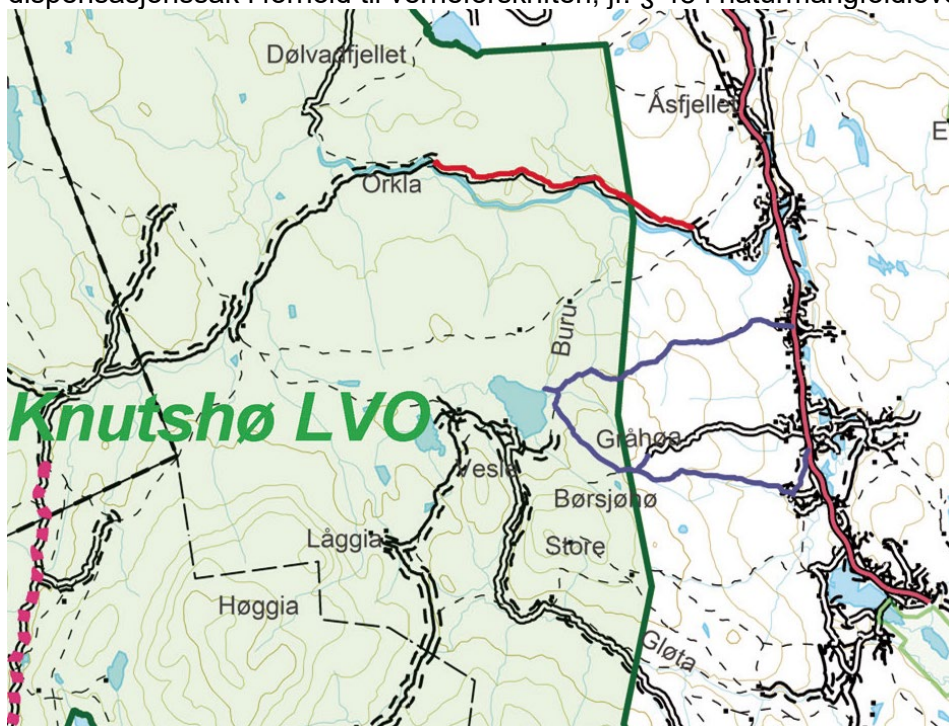
I verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde går det fram at all ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap, kulturminner eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres. Jf. § 3, pkt. 4.1.

I verneforskriften går det også fram at organisert bruk av landskapsvernområdet til idrettsarrangementer, jaktprøver eller andre større arrangementer må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, jf. § 3 pkt. 4.2. Dette er også tatt inn som retningslinje i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell (s. 77).

I forvaltningsplanen (s. 74) går det fram at forvaltningsmyndigheten ikke har til hensikt å forhindre disse aktivitetene, men med bakgrunn i blant annet villreinsens vekslende arealbruk, er det ønskelig å ha en oversikt over hvor og når de ulike aktivitetene foregår.

I forvaltningsplanen går det i retningslinjene for stier og løyper (s. 76) bl.a. fram at hovedstrukturen i løypenettet framkommer av kartvedlegget "Friluftsliv, merkede stier og løyper". Dersom det dukker opp behov for nye løyper, kan det søkes forvaltningsmyndigheten om dette. Nye løyper må i så fall behandles i henhold til § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

Den nye løypetraséen som Femundløpet AS søker om å bruke gjennom en del av Knutshø landskapsvernområde, er ikke nevnt i forvaltningsplanen eller tegnet inn på kartvedlegget "Friluftsliv, merkede stier og løyper". Denne delen av søknaden må derfor behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriften, jf. § 48 i naturmangfoldloven.

Kart 6: Utsnitt av kartvedlegg "Friluftsliv, merkede stier og løyper" i forvaltningsplanen

I Knutshø landskapsvernområde er motorferdsel vanligvis ikke tillatt, jf. verneforskriften § 3 pkt. 5.1 og 5.2, og i verneforskriften går det også fram at forvaltningsmyndigheten ikke har hjemmel til å gi tillatelse til bl.a. motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper og løyper for hundekjøring.

Den delen av søknaden fra Femundløpet AS som går på å kjøre opp og preparere løype med snøskuter gjennom en del av Knutshø landskapsvernområde, må derfor også behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriften, jf. § 48 i naturmangfoldloven.

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I forvaltningsplanen går det i retningslinjene for motorferdsel (s. 83) bl.a. fram:

Det legges opp til at § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak) i svært liten grad skal benyttes for å gi dispensasjon til motorisert ferdsel. Denne hjemmelen må bare brukes i helt spesielle tilfeller.

For behov som er årvisse, gis dispensasjoner normalt for 4 år.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger

Opplysninger fra FoU-prosjektet: Villrein og ferdsel i Knutshø villreinområde, viste at simlene som hadde GPS-sendere ikke brukte vinterbeitene i den østlige delen av villreinområdet i årene 2010-2013.

Knutshø Villreinutvalg opplyser at det området løypa er foreslått lagt i, brukes en del av Knutshøreinen også gjennom vinteren og at det virker som om reinen nå bruker området stadig mer.

Villreinnemnda opplyser også at den foreslåtte traséen for skuter- og hundkjøring via Vesl-Børsjøen, går i et område som brukes som helårsbeite for villreinen, og at traseen også krysser en registrert trekkvei som går over Gløtdalen ved Midthøa.

Vinteren er ei marginal tid for villreinen, som er sårbar for forstyrrelser i denne årstiden.

Femundløpet fører vanligvis med seg mer ferdsel enn den ene helga løpet gjennomføres.

Løypa kan også bli brukt til skiturer innover i fjellet. Til sammen kan dette utgjøre en betydelig forstyrrelse på Knutshøreinen i ei sårbar tid.

Løypa er foreslått lagt i høyfjellet hvor landskapet er åpent, og det medfører at store områder kan bli påvirket av ferdsel, og at reinen kan unngå å bruke et forholdsvis stort område.

En hundeløpstrasé som går forbi Vesl-Børsjøen og bruk av snøskutere til oppkjøring av traséen kan derfor være negativt for villreinen i Knutshø villreinområde.

Det er derfor uheldig hvis Femundløpet AS får dispensasjon til å ta i bruk en hundeløpstrasé som går forbi Vesl-Børsjøen inne i villreinområdet.

Den samlede negative belastningen fra mennesker på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor, og det er derfor riktig å ha en restriktiv holdning til tiltak inne i villreinområdet som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for villreinen.

Knutshø Villreinutvalg ønsker også at reinen skal ta i bruk mer av villreinområdet i framtida, og det er da viktig å ikke legge til rette for mer ferdsel inn i et område som reinen nå ser ut til å bruke mere.

Hvis villreinen bruker mer av villreinområdet, kan det også føre til et lavere smittetrykk på dyra.

Villreinnemnda frarår også at hundeløpstraseen til Femundløpet AS legges så langt inn i fjellet som til Vesl-Børsjøen, og anbefaler å se på muligheten til å finne andre traseer som ikke går så langt inn i villreinområdet.

Vurdering i forhold til de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om

landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Oppkjøring og preparering av en ny løypetrasé for Femundløpet med snøskuter forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i tiden 22.12.2020-01.03.2025, og bruk av traséen, vil sannsynligvis berøre naturmangfoldet, spesielt villreinen, og effekten av påvirkningene på villreinen vil sannsynligvis også være merkbare, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. En dispensasjon til å kjøre opp og preparere en ny løypetrasé for Femundløpet med snøskuter via Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i tiden 22.12.2020-01.03.2025, og bruk av traséen, vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

I denne saken er det ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11, og om det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12.

En dispensasjon for Femundløpet AS til å kjøre opp og preparere en ny løypetrasé for Femundløpet med snøskuter forbi Vesl-Børsjøen i Knutshø landskapsvernområde i tiden 22.12.2020-01.03.2025, og bruk av traséen, er i strid med den delen av verneformålet for Knutshø landskapsvernområde som går ut på å ta vare på leveområdene til villreinen, og kan legge grunnlag for en utvikling som på sikt kan skade villreinen. Det er derfor ikke mulig å gi dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø
- Knutshø Villreinutvalg
- Tynset kommune
- Kvikne Utmarksråd
- Femundløpet AS

Arkivsaksnummer:	2020/11407-6	Saksbehandler:	Carl Severin Bjurstedt	Dato:	24.11.2020
------------------	--------------	----------------	------------------------	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	65/2020	07.12.2020

Søknad om organisert ferdsel og motorisert ferdsel snødekt mark for UK Royal marines - søker HV-11 - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP, Dalsida og Jora LVO, Torbudalen BVO

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyret viser til at motorisert ferdsel og annen ferdsel etter de traseer som er omsøkt vil kunne ha negative effekter for viktige verneverdier. Videre til at det prinsipielt ikke er ønskelig med militær øvingsvirksomhet i verneområdene og at slik styret oppfatter er det enighet mellom verne- og forsvarsmyndigheter på departementsnivå om dette.

Ut fra dette gjør styret følgende vedtak:

1. Søknad om rekognosering i Jora LVO og Hjerkin LVO m/ 3 snøskutere og BV avslås. Hjemmel er forskrift for Jora landskapsvernområde § 3 og Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern § 9.
2. Søknad om transport fra Hjerkin til Grisungvatna langs eller nedenfor Vålåsjøvegen med inntil 3 snøskutere og evt. en BV avslås. Hjemmel er forskrift for Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern § 9.
3. Søknad om transport fra Gåsbue til hytte ved Vangsvatnet 2 x tur/ retur med inntil 3 snøskutere avslås. Hjemmel er forskrift for Dalsida landskapsvernområde § 3.
4. Søknad om transport fra Aursjøhytta til hytte ved Langtjønne 2 x tur/ retur med inntil 3 snøskutere avslås. Hjemmel er § 3 i forskrift for Dalsida landskapsvernområde og § 3 i forskrift for Torbudalen biotopvernområde.
5. Søknad om transport x 2 fra Aursjøhytta og tilbake med inntil 2 snøskutere for utsetting og henting av depot 1-3 vest for Aursjøen avslås med hjemmel i forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark § 3.
6. Det gis tillatelse til transport x 2 (tur/ retur) langs vei til Osbu kraftverk med inntil tre snøskutere og to beltevogner, med hjemmel i § 3 i forskrift for Torbudalen biotopvernområde.
7. Nasjonalparkstyret vurderer at fjellmarsj for 3 grupper på 5 personer ikke omfattes av bestemmelsene om organisert ferdsel i forskriftene for Dovrefjell nasjonalpark § 7 of forskrift for Hjerkin landskapsvernområde md biotopvern § 7.
8. Nasjonalparkstyret gir ikke tillatelse til assistanse med motorkjøretøy i verneområdene av personell på skimarsj. I nødstilfelle skal søker be om assistanse via ordinære sivile kanaler, det vil si politiets operasjonssentral. Hjemler her blir som i punktene 1 til 5 foran.

Dovrefjell nasjonalparkstyret vil til slutt henstille om at militærøvelser legges til områder der man ikke kommer i konflikt med verneområder og andre miljøvern hensyn.

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

Ingen merknader.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Dalsida / Jora / Fokstugu / Hjerkin LVO - snødekt mark - UK Royal Marines - Mountain Leader Training Course - Møre og Fjordane heimevernsdistrikt (HV-11)
- 2 EX LONG HAUL 21 - beskrivelse av øvelsen
- 3 EX NORGE FINALE 21 – beskrivelse av øvelsen
- 4 Særutskrift villreinnemnda sak 27-2020 Søknad om motorferdsel på snødekt mark HV011 vinter 2021
- 5 Innspill - ny øvelse i verneområdene med Royal Marines - Dovre fjellstyre
- 6 Uttalelse - Snøhetta villreinområde - militærøvelse - UK Royal Marines - Mountain Leader Training Course
- 7 Innspill fra Lesja fjellstyre (via SNO, fra årsmeldinga til fjellstyret)

Andre dokumenter i saken

13. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft ...](#) og [V områdevern ...](#)
14. Forskrift for [Dovrefjell-Sunndalsfjella NP...](#)
15. Forskrift for [Hjerkin LVO med BV ...](#)
16. Forskrift for [Torbudalen BVO ...](#)
17. Forskrift for [Jora LVO...](#)
18. Forskrift for [Dalsida LVO...](#)
19. Forskrift for [Fokstugu LVO...](#)
20. [Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell...](#)
21. [Utkast til forvaltningsplan...](#) nye verneområder i tidligere Hjerkin skytefelt
22. [Kgl.res. 20.4.2018...](#) om utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark m.m.
23. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
24. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre...](#)
25. [Horisont Snøhetta, hovedrapporten...](#)
26. Artskart.no, Naturbase, Miljødirektoratets base over sensitive arter.
27. [Definisjon av forswarets operative virksomhet ...](#)
28. [Tillatelser gitt til øvelsene i 2020 ...](#)

Saksopplysninger

På vegne av United Kingdom Royal Marines (UKRM) søker Møre og Fjordane heimevernsdistrikt (HV-11) som vertsavdeling om aktiviteter som del av Mountain Leader Training (MLT) i perioden 12. januar til 22. mars 2021. I tillegg søker de om aktiviteter i Reinheimen og Dovre nasjonalparker. For ytterligere detaljer se vedleggene 1 – 3. Øvingsaktiviteten har som mål å øve på ferdsl og overlevelse i høyfjellet med varierende terreng og med skiftende føre og værforhold, samt forflytning og navigering over lengre distanser uten fast infrastruktur. Søker mener seg nødt til å benytte fjellplatåer som egner seg til dette formålet. Britene ønsker derfor å benytte områdene Bjorli / Lesja / Dovre / Sunndal og Oppdal til å dekke disse øvingsmålene.

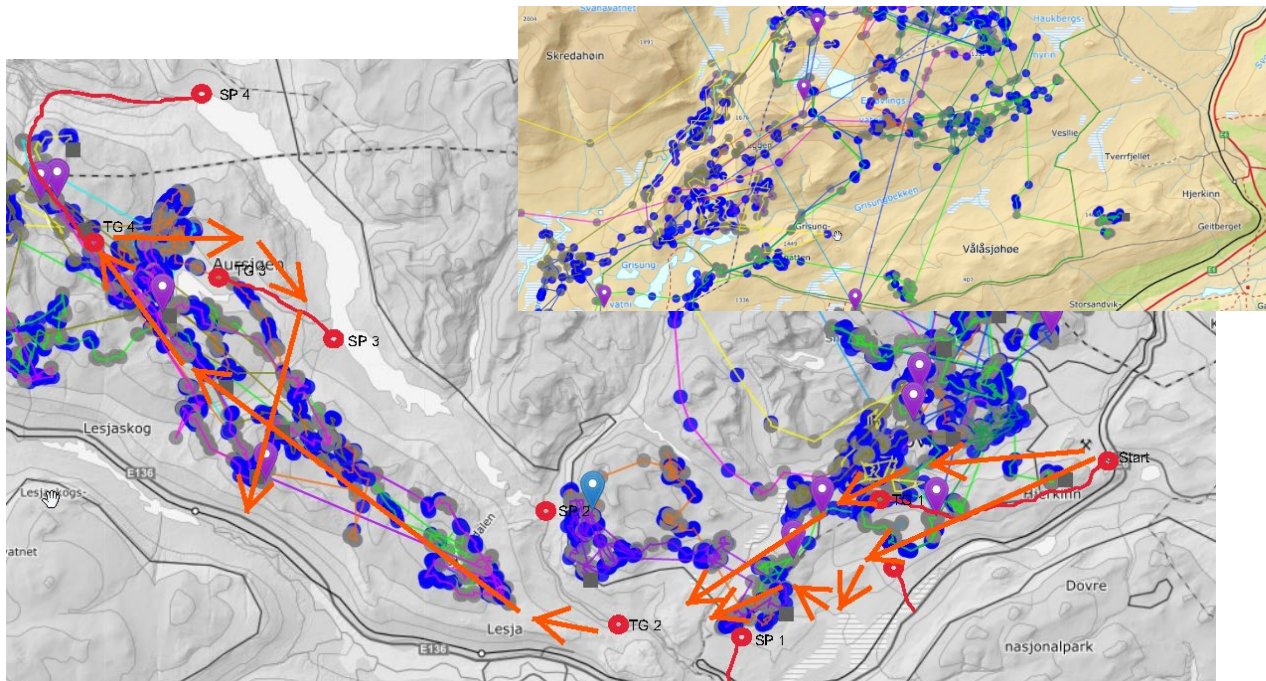
Øvingsopplegg som berører verneområdene

Det deltar 60 personell i øvelsene, 15 er soldater som trener, øvrige støttepersonell. De to øvingsselementene der det inngår aktiviteter som enten er søknadspliktige, eller må vurderes i forhold til søknadsplikt, er

- 1) **Exercise Long Haul - skimarsj fra Hjerkinns til Lesjaskog i perioden 15-19 februar** der følgende elementer inngår – (mulig / delvis) søknadspliktige elementer i kursiv:
 - a. *Rekognosering inntil 2 dager av snøforhold og skredfare for ivaretagelse av sikkerhetskrav i Jora og Hjerkinns LVO med inntil 3 snøskutere fra Nysætre og Grønsætrin i forkant av øvelsen.*
I Jora LVO oppfattes at det søkes om å kjøre Svartdalsætrin – Reindøl og i Hjerkinns LVO etter Vålåsjøhøvegen, dette ut fra tilsendt kart.
 - b. *Skimarsj med 3 grupper à 5 soldater fra Hjerkinns til Lesjaskog 15-19 februar.* I nasjonalparken og Hjerkinns LVO med beltevogner, må vurderes om det er søknadspliktig organisert ferdsel og hvis ja om det skal tillates.
 - c. Understøttelse av skimarsj for ivaretagelse av sikkerhet under aktiviteten med inntil tre snøskutere og to beltevogner som vil forflytte seg fortrinnsvis langs snødekt vei mellom følgende stasjonere oppmarsjområder, Grønsætrin, Filling, Gåsbue og Aursjøhytta. Dette kan foregå utenfor verneområder.
 - d. *Transport fra Hjerkinns til Grisungvatna (Target 1 og Releposisjon) langs eller nedenfor Vålåsjøvegen med inntil 3 snøskutere og evt. en beltevogn.*
 - e. Transport fra E6 til Nysætre (understøttelse) med inntil 3 snøskutere.
I Fokstugu LVO som ikke har bestemmelser om motorisert ferdsel.
 - f. Transport fra E6 til Grønsætrin (understøttelse) med inntil 3 snøskutere. Utenfor verneområder.
 - g. *Transport fra Gåsbue til hytte ved Vangsvatnet (Target 3 og releposisjon) 2 x tur/ retur for bemanning av releposisjon med inntil 3 snøskutere.*
 - h. *Transport fra Aursjøhytta til hytte ved Langtjønne (Target 4) 2 x tur/ retur for bemanning av Target 4 med inntil 3 snøskutere.*

Områdene er viktige for villrein på denne tiden av året. På kartet på neste side er det skisserte øvingsopplegget for Long Haul tegnet over på kart med villreinobservasjoner i aktuell periode (10-25.2.) i de årene det har vært satelittmerkede simler i Snøhetta.

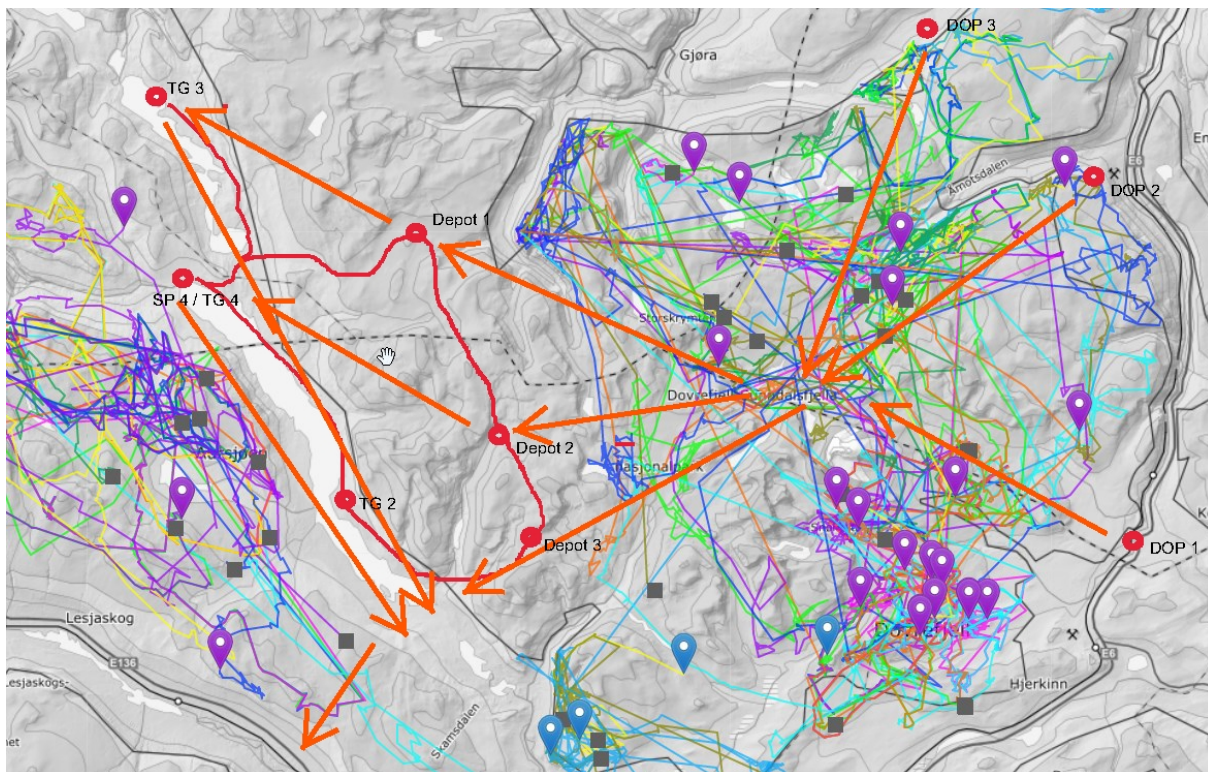
Som kartet over viser, vil både marsjruter, mål/støttepunkter og motorferdsel berøre områder som er mye brukt av villrein til vinterbeite i den aktuelle perioden. Det er ikke observasjoner av sensitive arter knyttet til øvelsestraseene som vil kunne bli vesentlig forstyret. Kun en observasjon i mulig hekkehabitat ved TG 3 observert en gang i 1998.

Kart som viser skissert øvelsesopplegg for **Long Haul** og satellittposisjoner for villrein (simler) i aktuell periode. Orange piler viser omtrentlige marsjruter. røde ringer støttepunkter / mål (se forklaring i vedlegg 2) Rød strek – motorferdsel i verneområder. Utsnitt Hjerkin-Grisingvatna.

2) Norge finale - skimarsj fra Dovre til Hjerkin og videre over Dovrefjell Øst, via Aursjødammen og til Lordalen i perioden 7-16 mars

- a) Understøttelse av skimarsj for ivaretagelse av sikkerhet under aktiviteten 7-16 mars med inntil 3 snøskutere og to beltevogner fra følgende stasjonere oppmarsjområder (Hjerkin, Gåsbu og Aursjøhytta)
 - i. Under skimarsjen vil det bli fremført støttepersonell som delvis og tidvis vil bemanne Target 2,3,4,5 og 6 ved henholdsvis Grøvusætri, Osbu kraftverk, Aursjøhytta, Gåsbu og Filling. Fremføringen vil bli gjennomført med snøskutere og inntil to beltevogner i traseer utenfor søknadsplikt. Disse stedene vil være rekognoserings- og oppklaringsmål for gruppene som kommer på ski fra Dovreplatået. Selve understøttelsen vil ha permanent base ved Statkraft sin hytte ved Aursjødammen og tidvis på en privat hytte ved Gåsbye.
- b) [Ikke våre områder: Skimarsj med tre grupper a 5 soldater med start fase 1 fra Bergsgrenda i Dovre kommune over Dovre nasjonalpark og med endepunkt ved Rydningsøyi ved Hjerkin.]
- c) Fase 2 starter fra tre ulike startposisjoner, henholdsvis Kongsvoll, Sæterfjellet og Dindalshytta. Derfra tar de seg over Dovrefjellplatået mot Gåsbye og Aursjøhytta for deretter å bevege seg sør-østover mot Lordalen der øvelsen avsluttes. Fortsatt tre grupper à fem. Slik vi har fått oppgitt, skal de gå om natten (med lysforsterkningsutstyr) og ligge i skjul når det er lyst.
- d) Skutertransport x 2 fra Aursjøhytta og tilbake med inntil 2 snøskutere for utsetting og henting av depot (1-3) som vil være etterforsyninger for gruppene som går på ski. Dette er mer eller mindre samme trase som det ble gitt tillatelse til for fjorårets øvelse. (Runden øst for Aursjøen på kartet nedenfor)
- e) Transport x 2 (tur/ retur) langs vei til Osbu kraftverk med inntil tre snøskutere og to beltevogner for å bemanne Target 3.

Kart som viser skissert øvelsesopplegg for **Norge Finale** og satellittposisjoner for villrein(simler) i aktuell periode. Orange piler viser omtrentlige marsjruter. røde ringer støttestpunkter / mål (se forklaring i vedlegg 3) Rød strek – motorferdsel i verneområder (På/langs Aursjøen er utenfor).

Kartet viser at spesielt første del av skimarsjen vil gå gjennom områder sentrale for villrein på denne tida. Det er kun simler som er posisjonert. Lesja fjellstyre opplyser at områdene øst for Aursjøen er viktige bukkeområder om vinteren. Sannsynlige traseer passerer en del hekkeplasser for sårbare arter og fjellrevhi. På denne tiden begynner mange rovfugler å etablere seg på hekkeplassene.

Søker avslutter med at «aktørene som skal oppholde seg i området som følge av beskrevet øvingsaktivitet, er profesjonelle soldater med gode fysiske forutsetninger, gode kvalifikasjoner innen vintertjeneste og ferdsel i skredutsatt terreng, samtidig som de er innforstått med de retningslinjer og krav som legges til grunn for denne type aktivitet i de berørte områder.

Det presiseres i tillegg at alt militært personell i forkant av hver aktivitet vil bli grundig informert om områdets sårbarhet, samt pålagt å ta særlig hensyn til villreins bevegelser og atferdsmønster ved å utføre aktsomhet og forsiktighet for i minst mulig grad å forstyrre villreins forflytning i nasjonalparken og tilstøtende landskapsvernområder. Soldatene vil forflytte seg om natten og ligge i ro på dagen. Det presiseres også at de tar med seg alt, og ikke etterlater seg annet enn sine egne skispor i Nasjonalparken og tilstøtende verneområder.»

Høringsuttalelser

Det er kommet uttalelser fra Snøhetta og Knutshø villreinnemnd, Dovre fjellstyre og fra Snøhetta villreinutvalg. I tillegg har SNO overbragt rapport/synspunkter fra Lesja fjellstyre. Samtlige er skeptiske til tiltaket i forhold til villreinen i en sårbar tid av året.

Snøhetta og Knutshø villreinnemnd (vedlegg 4) påpeker Norges særlige ansvar for vill fjellrein og på at det er stor belastning av menneskelige forstyrrelser i Snøhetta. Dette påvirker trolig reins beitebruk negativt med dokumentert dårlig kondisjon hos dyra. En bør derfor være restriktiv til aktiviteter som kan gi ytterligere negativ belastning inne i villreinområdet og nemnda sier i sitt vedtak:

«Nemnda vurderer at de skisserte tiltakene med militær øvingsaktivitet vil kunne være negativt for villreinen i Snøhetta. Villreinnemnda vil derfor frarå at den militære øvingsaktiviteten legges til Snøhetta villreinområde.»

Dovre fjellstyre (vedlegg 5) er opptatt av det settes vilkår slik at skimarsj og motorferdsel legges opp med hensyn til hvor villreinen står når øvelsen foregår. Videre at Forsvaret sørger for opplæring av personellet om oppførsel når det er villrein i nærheten.

Snøhetta villreinutvalg (vedlegg 6) sier i sitt vedtak:

«Villreinen i Snøhetta er allerede presset, og utnytter ikke villreinarealet optimalt. Villreinutvalget mener at en militærøvelse innenfor villreinområdet må unngås. Reinen i Snøhetta er allerede presset og økt forstyrrelser vil være med å forverre kondisjonen på dyrene. Vinteren er en kritisk tid for reinen og alle unødig forstyrrelser må unngås.

Villreinutvalget mener at nasjonalparkstyret ikke kan godkjenne øvelser i vårt villreinområde, med hensyn til villrein og verneformålet.

Villreinutvalget mener at nasjonalparkstyre må avslå søknaden, og be forsvaret (HV-11) finne andre fjellområder i Norge, uten villrein, å trene i.»

Lesja fjellstyre (vedlegg 7) klager over for dårlig varsling til oppsynet og opplyser at deltakere i øvelsen i fjor ble påtruffet på snøskutere andre steder enn der de hadde dispensasjon til å kjøre. Det var en del spor etter aktivitet utenfor verneområdene og mindre inne i dem.

Oppsynet i Lesja har etter fjorårets øvelse overfor forvalter påpekt at fjellene øst for Aursjømagasinet er bukkeområde om vinteren og at den rekognoseringsrunden med snøskuter det ble gitt tillatelse til der ikke var heldig. Tiltakshaver rapporterte at det ikke ble registrert hverken dyr eller spor etter dyr på denne turen.

Fjorårets øvelse

HV-011 søkte i fjor om et relativt omfattende øvingsopplegg med mye motorferdsel i verneområdene – både her og Reinheimen. Blant annet rekognosering i omfattende omfang med snøskuter i sentrale deler av nasjonalparken og Dalsida LVO, begrunnet med personellsikkerhet og HMS-krav. Etter flere runder med søknader, avslag, møter, klager, trekking av klager og reviderte tillatelser fikk HV-11 til slutt tillatelse til

- En tur Fjellveien-Gåsbue og retur med to skutere.
- En rekognoseringstur øst for Aursjøen (omtrent den de søker om i år), to skutere.
- Kjøring inn til Reindølsetrin (Jora LVO) med inntil 3 skutere og 3 BV (støttepunkt).
- Rekognosering med motorkjøretøy og organisert ferdsel Hjerkin – Grisungen, langs eller nedenfor Vålåsjøhøvegen (Hjerkin LVO m/ BV) – videre i Fokstugu LVO og utenfor VO der tillatelse ikke kreves.
- Kjøring på land langs Aursjøen til Aursjødammen i Torbudalen LVO om utrygg is, samt etter Aursjøvegen (skuterløype) til Osbu og retur.
- Fjellmarsj 3 grupper med 5 mann i hver ble vurdert å ligge under terskelen for organisert ferdsel som trenger tillatelse i nasjonalparken / Hjerkin LVO m/ BV, og kan således gjennomføres uten tillatelse.

For detaljer, se dokument 23.

Det var flere uregelmessigheter med motorisert ferdsel utover det tillatte under øvelsen, bl.a. ble det kjørt inn til Vangsvatnet (der de søker i år), ved Renndøl og ved Grøndøl (Jora LVO og nasjonalparken). Noen av disse forhold ble anmeldt av SNO. SNO vil orientere nærmere om erfaringene fra i fjor i møtet. En ekstra utfordring var at når vi tok dette opp med HV-11 henviste de til UKRM og at de kun formidlet søknaden.

I møtene i fjor ble det sagt at behovet for rekognosering var et engangsbehov.

Kontakt med Fylkesmannen og Klima- og miljødepartementet

Det var kontakt med Klima- og miljødepartementet og Fylkesmannen i forbindelse med fjorårets søknad, bl.a. fordi søker i utgangspunktet mente at dette kom inn under «operativ virksomhet» dette som følge av endringer i forsvarets interne definisjoner som i forbindelse med Trident Juncture i 2017 og ved noen tidligere anledninger førte til uenighet og misforståelser mellom Forsvaret og vernemyndighetene. Dette førte til at de to berørte departementer presiserte dette på nytt med uendret betydning – se dokument 23.

Videre kom fram at det på overordnet nivå også i Forsvaret er holdningen at øvelser ikke bør holdes i verneområder og at dette må kommuniseres ved å avslå søknader om slike øvinger om denne kunnskapen ikke har nådd lavere nivåer.

Delegering

Saken er prinsipiell og bør derfor behandles av styret. Søknad i fjor ble behandlet delegert på grunn av at søknaden kom seint og det var mye frem og tilbake før endelig søknad var på plass kort tid før øvelsen skulle starte. Vi involverte derfor ikke styret i fjor.

Vi har seinere drøftet dette med forvalterne i øvrige berørte områder, Fylkesmannen har i tillegg tatt kontakt om saken og ber oss se prinsipielt på den, dette tilsier også styrebehandling.

Verneformål – forskrift

Formålet med **Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark** er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) oppramsing av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem, biologisk mangfold med bl.a. villrein, kulturminner, urørthet, mulighet for uforstyrret enkelt friluftsliv mv.

Formålet med **Hjerkinns landskapsvernområde** med biotopvern er å ta vare på et særegent og identitetsskapende natur- og kulturlandskap med landskapspregende kulturminner av økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi og en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta villreinområde, særlig viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhetta. Videre, natur, landskap, kulturminner og gi mulighet for uforstyrret enkelt friluftsliv mv.

Formålet med **Dalsida landskapsvernområde** er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med kulturminner etter fangst og beitebruk, leveområde til villreinen i Snøhettaområdet samt geologiske forekomster og landskapsformer.

Formålet med **Jora landskapsvernområde** å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, med verdifullt setermiljø, vegetasjon, kulturminner og trekkområder for villreinen, geologiske forekomster og landskapsformer.

Formålet med **Torbudalen biotopvernområde** er å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområdene for villreinen i snøhettastammen.

I alle verneområdene som berøres av øvelsen er motorisert ferdsel forbudt. Det er unntak for en del offentlige formål, bl.a. «*militær operativ virksomhet*» (jf. § 9 2. ledd a) i nasjonalparken og Hjerkinns BVO, § 3 5.2 i Dalsida, § 3 5.3. i Jora og § 3 3.2 i Torbudalen. Dette omfatter ikke slike øvelser som omsøkt, jf. dokument 23. Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til øvelseskjøring for tillatte offentlige forhold bl.a. «*militær operativ virksomhet*» på vinterføre.

I nasjonalparken og Hjerkinns LVO m/ BV er det søknadsplikt for organisert ferdsel, jf. § 7 i begge forskrifter.

Forvaltningsplan

Da denne ble skrevet, var ikke militære øvelser i verneområdene våre aktuelt, Forsvaret hadde ingen innspill om behov for dette og planen har derfor hverken drøftet dette eller har retningslinjer for dette.

Et unntak er at det er beskrevet at Forsvaret vil kunne få dispensasjon i forbindelse med øving i forsvar av et konkret forsvarsanlegg i verneområdene – dette har ikke vært aktuelt til nå. Etter siste revisjon av definisjonen av «operativ virksomhet» faller dette i tillegg innenfor definisjonen og dermed utenfor søknadsplikt, men bør jo fortsatt skje i forståelse med nasjonalparkstyret med størst mulig hensyn til verneverdiene.

Organisert ferdsel defineres slik: «*Ferdsel der person, lag, firma eller lignende planlegger, koordinerer eller arrangerer turen og det er snakk om virksomhet med grupper av deltakere, (...)*» - videre en del andre aktiviteter som omfattes.

Naturmangfoldloven

Alle offentlige beslutninger skal vurderes opp mot de miljørettslige reglene i lovens § 8 – 12, jf. § 7.

Tiltakene det søkes om kan behandles etter verneforskriftene så behandling etter § 48 er ikke aktuell.

Presedens

Søker fikk som sagt tillatelse i fjor, delegert. Forvalter vurderte da at 4-5 grupper med inntil 5 personer ikke kom inn under organisert ferdsel, mens marsj i større forband gjør det.

Diskusjonen i etter øvelsen i fjor, referert foran, gjør at det ikke er opplagt dette skal få gi presedens for seinere behandlinger.

Vurdering

Som vist i **Saksopplysninger** går store deler av øvingsopplegget i områder villreinen bruker intensivt på aktuelle tidspunkt. Muligheten for at omsøkt aktivitet kan forstyrre rein er derfor stor for de fleste aktivitetene. Dette er også villreininteresserte opptatt av – nemnda frarår at aktivitetene legges i villreinområdet, utvalget ber om at nasjonalparkstyret må avslå søknaden. Fjellstyrene er mer tilbakeholdende i sine uttalelser, men peker på avbøtende tiltak. Både ut fra egen og de villreinfaglige interessenes vurdering er det åpenbart at sjansen for uheldig effekt på villrein er til stede. Reinen beveger seg raskt over store avstander og det er ikke mulig å forutsi hvor den er i forhold til øvingsaktivitetene. Villreinen er et hovedformål med vernet. Aktiviteten vil berøre flere av de sentrale fokusområdene i Horisont Snøhetta (dokument 21) der aktivitet og inngrep bør begrenses.

I drøftinger med forvalterne har Forsvaret pekt på at det gis tillatelse til annen motorferdsel i verneområdene og at de bør likebehandles med denne. Forvalter vil peke på at den motorferdsel som foregår i dag dreier seg om transport av varer til infrastruktur etablert før vernet (hytter / buer, noen turisthytter) eller nødvendig aktivitet for virksomhet etablert før vernet (snømålinger for kraftverk). Videre i svært begrenset omfang service av infrastruktur (tele, kraft) inne i områdene, i hovedsak i ytterkantene samt kjentmannsturer for redningstjenesten i begrenset omfang (ikke årlig). Så kommer oppsyn og i begrenset grad forskning, dette er koordinert. Alt dette er aktivitet som er knyttet til områdene og ikke kan flyttes.

Forsvaret kommer med ny aktivitet og begrunner med at våre områder er velegnet grunnet nærhet til Setnesmoen der UKRM er forlagt. Forvalter er klar over at store deler av fjell-Norge er vernet og/eller har villrein (eller tamrein), men det er fortsatt tilgjengelige områder, og om nærhet til slike områder er vesentlig, bør også de styrker som skal ha opplæring forlegges i rimelig nærhet av disse områdene.

Forvalter viser videre til at det aldri har blitt og neppe vil bli gitt tillatelse til motorisert ferdsel som støtte / sikring for sivile skimarsjer. Det er her i tilfelle søker som ønsker en positiv ulikebehandling. En er klar over at HMS-krav gjør motorferdsel ønskelig og for norske øvelser er det et krav med medfølgende motorkjøretøy som sikring i felt ifølge HMS-håndboka til Forsvaret. Etter forvalters mening utelukker dette militær øvingsaktivitet i verneområder med forbud mot motorisert ferdsel.

Tiltakene vil kunne ha negative effekter på viktige verneverdier og bør derfor avslås.

Tiltaket må videre vurderes opp mot naturmangfoldlovens §§ 8-12 jf. § 7.

Kunnskapsgrunnlaget jf. § 8 er relativt godt. Føre-var-prinsippet (§ 9) er da lite relevant. Ut fra en økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10) gir tiltaket en presedens for både våre og andre verneområder som tilsier at det ikke er ønskelig, i og med mulig negative effekter for villreinen. En kan se mulighet for at en ved å tillate denne forholdsvis beskjedne øvelsen kan komme til å få press for flere tilsvarende øvelser i framtiden.

§ 11 om kostnader ved miljøforringelse og § 12 om miljøforsvarlige teknikker er mindre relevante her, ikke relevante om søknad avslås.

Forvalter viser også til nedleggelsen av Hjerkinns skytefelt der samfunnet har brukt ca. 580 mill. kr til naturrestaurering og til at dette skytefeltet er erstattet med regionfelt Østlandet. En skulle tro at øvingsvirksomhet må kunne legges til det nye skytefeltet og omkringliggende

områder. Her er hverken villrein, tamrein eller verneområder mellom skytefeltet og svenskegrensen, selv om det ikke er så store områder med snaufjell. Også mellom Valdres og Hemsedal er det et stort fjellområde der man ikke kommer i konflikt med vinterbeite for vill og tam rein eller verneområder. Det kan ikke være forlegningssted for gjestende tropper som skal styre Forsvarets øvelser inn i verneområder.

En vurdering av tiltaket i forhold til overnevnte vurderinger tilsier at det ikke bør gis tillatelse til de aktiviteter som krever tillatelse.

Dette vil si til motorisert ferdsel i verneområdene. Som kartene foran viser, kommer disse i stor konflikt med villreinsens bruk, med mulig unntak for runden øst for Aursjøen, men der oppgir lokalt oppsyn at det er konflikt med bukkeflokkene. Sammen med at det oppfattes å være være en omforent holdning på departementsnivå at det ikke skal arrangeres øvelser i verneområdene, gjør dette at søknadene om motorisert ferdsel bør avslås.

Det kan gjøres unntak for strekningen Aursjødammen – Osbu, der det uansett er en del skutertrafikk bl.a. i vinterferien. Øvrige omsøkte ruter i verneområdene er ikke traseer som er vanlig brukt.

Det framgår at søker vil ha skutere og BV'er i beredskap utenfor verneområdet for å kunne rykke ut ved behov for hjelp. I slike tilfeller bør det henvises til den ordinære redningstjenesten, dvs. at man varsler via politiets operasjonssentral og de leder en eventuell redningsaksjon. Den lokale redningstjenesten er trent for og kjent i områdene og vil kunne gjennomføre redning på betryggende vis. Politiet vil eventuelt kunne rekvirere Forsvarets kjøretøy og personell.

Skimarsj i tre grupper med fem personer vurderes å ikke omfattes av regelen om organisert ferdsel, slik forvalter vurderte i fjor. Dette kan altså gjennomføres uten tillatelse.

Tilsvarende vurdering er gjort av forvalter for Rondane-Dovre for den del av øvelsen som går i Dovre nasjonalpark. (Ikke behandlet av nasjonalparkstyret der i skrivende stund). Imidlertid vil det være ønskelig at dette ikke foregår i de sentrale villreinområdene, og styret kan oppfordre til dette

Innstilling gis i tråd med vurderingen.

Arkivsaksnummer:	2020/5397-7	Saksbehandler:	Carl Severin Bjurstedt	Dato:	16.11.2020
-------------------------	-------------	-----------------------	------------------------	--------------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	66/2020	07.12.2020

Saker til orientering - møte i Dovrefjell nasjonalparkstyret 07.12.2020

Innstilling fra forvalter

Det ble orientert om / drøftet følgende saker:

1. Samarbeidsavtale mellom DNT og Fylkesmannen om Ut.no
2. Ny reiselivsstrategi fra regjeringen
3. Vammervollsætra – søknad om å rive fjøs
4. Arrondering av veisystem og parkering på Hjerkin.
5. Årsrapport fra Statens naturoppsyn Dovrefjell

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyret - 07.12.2020

Behandling i møtet

1. Styret er enig i vurderingene så langt.
2. Styret er enig i vurderingene så langt.
3. Vammervollsætra: Styret er enig i riveforbud. Uenig i krav om byggteknisk vurdering. Raskest mulig behandling av rivesøknad i styret er ønskelig.
4. Enig i vurderingene. Tillegg: Det trengs et tilbud til bobilcamping, struktur på trafikk/parkering må vurderes helhetlig. Ønsker sak.
5. Arne Johs. Mortensen orienterte. Presentasjonen oversendes styret. Rapporten er oversendt tidligere og legges ut på styrets hjemmeside.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Samarbeidsavtale mellom DNT og Fylkesmannen i Innlandet om ut.no
- 2 Samarbeidsavtale innholdspartner UT 2020 Fylkesmannen Innlandet UTKAST
- 3 2020-11-23 Ny reiselivsstrategi - løypemelding
- 4 Vammervollsætra 2018 og 2020

Saksopplysninger

1. Samarbeidsavtale mellom DNT og Fylkesmannen om Ut.no

Se vedlegg 1 og 2. FMIN har tatt initiativ til en samarbeids- /intensjonsavtale med DNT om turportalen Ut.no. (Utkastet, vedlegg 2, er ikke ferdig forhandlet ennå.) Dette i utgangspunkt på

vegne av FMIN og nasjonalparkstyrene knyttet til FMIN. Dette er en pilot som etter hvert er tenkt tillempet nasjonalt.

Ut.no er et svært viktig turplanleggingsverktøy og det er viktig med en kvalitetssikring som gjør at det ikke markedsføres turer som er skadelige for verneverdiene i våre verneområder. Et eksempel er at ruter der merking er fjernet og de er tatt ut av turkart av hensyn til villrein, dukker opp igjen på Ut.no.

Spørsmålet nå er om styret er enig i tilnærmingen og slutter seg til organiseringen som er skissert for arbeidet videre.

2. Ny reiselivsstrategi fra regjeringen

Se vedlegg 3. Ny nasjonal reiselivsstrategi fra regjeringen kommer på høring i mars. Vedlegget antyder at dette er tiden for å bringe opp ting som pålagt fellesgodefinansiering og sertifisering av guider.

Har styret synspunkter på dette, og om det er ønskelig å prøve å koordinere en fellesuttalelse fra flere styrer?

3. Vammervollsætra – søknad om å rive fjøs

Oppdal kommune har gitt rivetillatelse for fjøs, men glemt at dette omfattes av verneforskriften. I søknad oppgir søker råde, fjøset så ut til å være i rimelig god stand i 2018 men siden da har et par takplater blåst av. Etter forvalters syn bør det kreves en bygningsteknisk vurdering\fra andre enn eier.

Er styret enige i at det gis midlertidig forbud om riving til saken er behandlet her? Søknad kom for seint til at det kunne skrives sak til dette møtet.

4. Arrondering av veisystem og parkering på Hjerkin

Villreinsenteret er sammen med øvrige grunneiere inne i en jordskiftesak for bruksordning for veiene på Hjerkin. De ønsker støtte på sine synsunkt om at man bør fjerne mest mulig av mulighene tfor villparkering og villcamping, deriblant flytte bom på Snøheimvegen ut til krysset med veien til Viewpoint. Dette vil ogsåvære en fordel for å redusere gang- og sykkeltrafikk innover veien. Kan styret slutte seg til dette og at forvalter samarbeider med NVS ut fra dette? Vi har ellers drøftet ny bom, den må skiftes ut (defor aktuelt med flytting samtidig) med direktoratet. De mener dette er DNTs ansvar.

5. Årsrapport fra Statens naturoppsyn Dovrefjell

SNO vil legge fram rapporten og orientere i møtet.

Vurdering

Sakene legges fram til orientering og eventuell drøfting.

Ellers uten vedtak ut over at sakene foreslås tatt til orientering, men at styret gir signaler til forvalterne om videre arbeid der det er aktuelt.